نوټ: اسم کتاب در صفحه ۴ سطر ۴ ذکر شده

بسم الله الرحمن الرحیم

حمد و ثنا ده هغه خدای ته چه انسان ئی پیدا کړ او بیان ئی ورکړ او تمیز ئی
ورکا لنورو حیوانانو په نطق: او دنیا سره او خپل کلام پاک ئی نازل کا په افصح
بیان سره په هغه معجز او ابلغ دی له کلام د ټولو بلغا او فصحا ستاینه او
سپاس دی هغه خاوند لره چه بلید ده نستدبل خاوند او نه بیلیدو دوګړو
ښښنه دی دی په انسانان پخوانو و خبرو یالی او د هر ئی بلیغ دنیا
ملهم دی درود نامحدود په هغه پیغمبر دی علیه الصلوات والسلام
چه موږ تی را وښوله سمه لار او روده

بیت

دی دی رهبر د کاښاتو تر ده جار سم
دی دی ناموړ د مخلوقاتو تر ده جار سم

خدای رحمتونه دی وی د ده پر اولاد او اصحابو چه پر اسمان د هدی

(c) ketabton.com: The Digital Library

رهبر ستوری دی او د پیغمبر د ګوتمی ځلان غمی کړدوی نوای د دین
سمه لار پرلاموښه ورکړه وای او د رحمت ور بو نسکور.

بیت

د بیدی د اسمان ستوری ‌ ‌ ‌ ‌ ځي رڼا یې لور پر لوری
تښتیدو زموږ می کړه روښانه ‌ ‌ ‌ ‌ ذوی د وی خوږ نه پچابانه

بخاص کره د خدای رحمتونه دوی نازل پر ځلورو یارانو د نبی پر غوره
ملګریو او دوه پر ملسیو او خاندان اما بعد په دی پوه شی چه دنیا و اشه
غوره خاصه ده او د نطق تاج هغه د کرمنا تاج دی چه خالق تعالی د
غوره خاصه آدم پر سر ښکور کړ او پیهره زمانه کی خدای تعالی پر انسانانو کی
غوره شاعران او د وینا خاوندان پیدا کړل چه الشعراء تلامیذ الرحمن د ګمل سوا
او د دوی وینا وی پرکلد داسی خوږی دی چه انسان زړه انشراح په
مومی او د خوږ وزن و مرهم وی زه چه محمد هوتک یم او پا صل پښتون
پقندهار کښی اوسم له پیره ده چه په ویلو د داسی وینا و بخت یم او د شپی
او ورځی می هم دغه کار دی دا د ډیر وقتونه تیر سول چه ماغوښتل چه زه د یو

شاعرانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

شاعرانو تذکره و کابندم او د دوی احوال سره راټول کاندم مګر زمانې ماته فراغ نه
ورکاوه او دا هیله مې په زړه کې وه چې سوه ځکه چې پر قندهار د ظلم او د جفا تورتم پروت
وه او هیڅ آرام نه درلود او نه فراغ ګاهې به مغولو چپاو نه کړل او ګاهې به د ګرګینو
د ستم سوران وه او س چې حق تعالی موږ خلاص کړو له هغو ظلمو څخه او فارغ سوه
زړونه زموږ او زموږ ملک حاجي میرخان علیه الرحمة دوی له قندهاره یاسته
او پښتانه دوی د دوی له جوره آزاد کړل نو زما زړه فارغ سوله انده وه او قلم مې ږوا حنسیت
هغه وقت په زمانه ارادې خبر سون موږ د پښتنو د سترګو تور امام المسلمین و
ابن قاتل الرفضة والکافرین شاه حسین ادام الله دولته الی یوم الدین بیت

د پښتنو پادشاه حسین هوتک — په ملکانو کې دی دی لوی ملک
د حاجي میر غلجي زوی ګرنت — خالقه تل دوی ځلان داغمی

نو ده وغوښتم خپل دربار ته او ماته یې تشویق وکا او الطاف یې ښکاره کا
چې دا خپله اراده پوره کاندم او د پښتنو شاعرانو حال سره راټول کاندم ځکه
چې زموږ پادشاه او د نبالم خپلو دریه سر شاه حسین خلد الله ملکه و سلطنته
هیڅکله هم د ښې وینا خاوند او د پښتنو د شعر شوقمن دی نو ما وغوښته چې ژر ژر

(c) ketabton.com: The Digital Library

لی سی او دپښتنو د شاعرانو احوال ټول کړسی ښکاره دوی په ماله

د ډیرو شاعرانو دپښتنو احوال ونډرا ټول کړي دي او هغه وقتونه

زیدم له وګرم یو تذکره می د ډیر سنه حالونه او رنډیلی دی او اوس هغه متوا

فضل الله په عوسنتی کابزم د دی کتاب نوم دی پټه خزانه ځکه چه دلته

ر اغلی دی په پټه وا و نو ښکاره خالق تعالی دی لمتوله مسلمانان

موږ د پادشاه سیوري دی تل دی او د ایم په دغه کتاب چه ما

او سخ و د جمعه ۱۶ د جمادی الثانی سنه و ۱۱۴۱ سنه هجری

دری خزانو منقسم دی لمړی خزانه په بیان د هغو شاعرانو چه

دو همه خزانه په بیان کی د هغو شاعرانو چه اوس ژوندی دی

په بیان لبنی د هغو اربتینو او ښځو چه دوی پښتونهٔ ند با نه

لمړی خزانه

د هغو شاعرانو چه پخوا تیر سوی او موږ ته د دوی ونیا دی ښکاره د

المشایخ قطب العارفین و زبدة الواصلین بابا هوتک علیه الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

تولد شوی و او د تولد پلار بابا غلجي ورحمة الله علیه چه پخپل وقت کښی مشر ګڼل کیدی د پښتنو
بیټنک په الغر کی زیږیدلی و په سنه هجری ۶۶۱ کی او هغه وقت چه لوی سو
نو یی کا د خدای عبادت او په الغر او سوري کښی د قوم سردار او بادار و نقل دی
چه په هغه وقت کی به بر غل مغولو دار غنه او یرغامه و لوټ کاوه التغر او اولان اوکلا
بری تالاکول بابا هوتک خپل قوم ونه راټول کړل او د سره غر سر دی پر مغولو شخوند بوتله
په دی جګړه کی مغول تالا سول او د پښتنو ګړندیو دیر و وژل ماته خپل پلار داود خان
داسی نقل وکا چه سوری غر په دغه روڼ د مغولو په وینو داسی لجند سو چه پلو شو
د لمر به پر لښتانده کا په دی شخړه کښی پښتانه لبړ او بی خواکه و په د سره مغولو
بیتبر راغلل او اخیستلی و کانو یو څو غښتلی د بابا هوتک خپلوان و مړل بابا هوتک
په لوړ … دا … بولوله او په غیښوی د مغولو تتر … نه شیرل غښتلیو میړو
بچه دا بسندره او ویله په جګړه تو دیدل تر څو چه سوری غری د مغولو په وینو ولاړه
او نتول ی پښتانه کړل هغه سندره زما پلار علیه الرحمة داسی راته ویلی

بیتونه

پر سوري غر بل راته نن اور دی	وګریه جوړ راته پیغور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

پر کلی کوږ باندی مغل راغی
غښتلیو تنګ کړی دا موواردی
په پښتنګی ی پلخاو دی
آدمرغی غښتلیو راسی
توری تیری غشی ترلاسی
زلمو په غشیو کړی وار ونه
وروړاندی کړی چټل تتر ونه
زماد زلمو وینی بهیږی
میرځی رغلی او تر هیږی
پښتنو هلی پر غره جنګ دی
مهال دتوری دی دننګ دی
زلمو پر ننګ ځانونه مړه کړی
دپښتنا محګی ساته کړی

هم په غزنی هم په کابل راغی
مغل راغلی په تلوار دی
پر کلی کوږ باندی مغل راغی
پر تنګ ولاړ دی پښتنا سی
پر کلی کوږ باندی مغل راغی
دتیرو توړو ګزار ونه
پر کلی کوږ باندی مغل راغی
ځکلی او غرونه په سر کیږی
پر کلی کوږ باندی مغل راغی
سور غر په وینو ددوی رنګ دی
پر کلی کوږ باندی مغل راغی
دښمن په غشیو مو پلیه کړی
پر کلی باندی مغل راغی

نقل دی چه بابا هوتک د مغولو سره ډیر جنګونه وکړل او دارغنداو پوری خواته ی وشړل او هرکله به داتغ او مرغی غښتلیو پر دوی یرغلونه کړل او په غرونو

(c) ketabton.com: The Digital Library

به مغول ننو تل بابا هوتک په سپین بږیری سوغری نه ادیا کال وپه سنه ۷۴۰ هجری

وفات سو

ذکر د کاشف اسرار شیخ ملکیار په د بابا هوتک

مشر زوی واو تر هغه پلار وروسته ی دقوم د مشرتابه بګړی په سر کړله نقل کا

ړی چه ملکیار بابا ډیر غښتلی او قوتمند سړی وپه جنګو کی به ئی لسو تنو سره بسه وپه هغه

سنه چه بابا هوتک وفات سو ملکیار بابا د پنځوویشتو کالو زلمی و هسی وائی چه ملکیار بابا

د سیوری په لټو کی ډیر خپلوان ئی تول کړل او هلته ی کارینه وندو کښل او خپل زلمی ی په

کښنتو کړیږ وکمار ل مغول چه په دغو ودانیو غوبزن سول پر سیوری ی یرغل وکا او د

ملکیار بابا سره ډیر سخت جنګونه وسول په دغو جنګو کښی د پښتنو ډیر وراڼی سوی او ځینی

ولاړل مړه ئی اوبه وب ته ځنی هم وخاته وانزی خواته هلته ی خپل زلمی سره یتول او پر

راغلل مغول ی وشړل او سیوری ی بیا ودان کی هسی نقل کا چه په سنه ۷۴۹

هجری کی په پسرلی ترناب ډیر ډک سو په سختو نیزو او په یوه میاشت کی چه نو موږ

او خوړ راکړ ته غاړی غاړی بهیدی ملکیار بابا چه د ترنک څنډو ته راغی هسی سندری

ی وویلی

سندره د ملکیار بابا

ترنک بهیږی ترنک بهیږی غاړی ترغاړی زما زړګی خوخیل لالی غواړی

(c) ketabton.com: The Digital Library

که مړ وزه مړ وزده + د ترنګ مړوده + خاوند دریځ ده + چه دمړکی موځ + زما خپله مړ سوده

که نیژدی نیژدی + نیژد بیلتون دی + نژدې نیژ ورمړی + په ویر ژړ مړ لی + په غم مړ بون دی

که اوړی اوړدی + په زړه می اوړی + دا اوس ته وځ کا + دوی رنیژ وند + بل د یر په زوړ دی

غمخنه یوسه + سپینی سپوږمیه + ورته ووایه + چه ترنګ تال کړم + ستا له خوا لګیه

که خړه وخمړو + او بوسوان کړی + بل ملګیار دی + پاته لیار دی + سوبی جانان ګړ د

نقل کا چه ملګیار بابا دا سندری وویلي د خاوند په قدرت ترنګ یو اوبد دلرګی مړاوی او دلته درود

دیوی څنډی او بلی څنډی په نلو او غږ دلبن به سو په ترنګ یو پل جوړ سو میار بابا هم

پر دی پل تیر سو او خپل مقصد ته واصل سو   نقل کا چه یوه ورځ ملیار بابا

د خپل تره تو خی کورته ولاړ او د خپل تره زوی نور بابا وه لید چه غشی تیره کا ملیار څنی پښته

وکا چه تربوره دا څکړی هغه ویل د معقولو په جګړو کی ستا ملا تړم ملیار بابا دعا کړه ورته

چه تربوره تل سوبمن او سی وایی چه هر وقت به نور بابا په جګړو کی بری موند او مات به ی د هیڅچا

په یاد نه ده   هسی نقل کا چه یوه ورځ د معقولو تا مړاله پر سیوری راغی او هغه وخت

د ملیار بابا په کلا کی څوک نه و پیرته له بنځمینو نور بابا چه خبر سو تر سوړ ی ځان هغه کوټ

ته ورساوه او په یوه تن ی مغوله شړل او ډیری مړه کړل دا هم د ملیار بابا دعا برکت و

ذکر

ذکر د مقبول سبحانی غوث صمدانی شیخ خرښبون سربني رحمة الله علیه د پښتون بابا
د کسي د عبدالرشید [illegible] و خاوند تعالی ده ته ښکاره کمالات او کرامات ورکړي وو د خدای
په عبادت به بخت و نقل کا چه د پلار په ژوندکی لار رخصت سوا و د خپلو اولادو سره
راغی که کسي څخه غوري مرغۍ ته او کله به و لاړ د غندان غره ته او هلته به ی خدای تعالی
ستاید او لمانځه او په کال کی به یو وار تلی د خپل تره بیټني نیکه لیدنه به ی کوله او پسله وفاته
به ی هم زیارت ته ور تلی خرښبون بابا د شیخ اسماعیل سره چه د بیټني نیکه زوی ځو لوی سو
او هغه وخت په خرښبون د کسي له غره غندان ته راتلی نو اسماعیل بابا به ده سره دیر
وښړل سبی وایي چه یو وقت خرښبون بابا او اسماعیل د سره بی او بیټني نیکه په مخ کښي
ناست وو دوی کور د کسي په غره تو خرښبون د پلار او تره لخوا په تګ او رخصت
ماذون سو اسماعیل نیکه داسي زاری وکړلی

که یون دی یون دی + مخکی بلیتون دی + له کسي غره څخه + ځي خرښبون ندی
که وروره وروره + خرښبون وروره + ته چه بلیتون کړی + زما و یر ته ګوره
په څوچي مرغۍ له + تورینا کړغي له + همزولي یاته + څه شه بړغي له
د خدای د پاره + خرښبون یاره + په هیر مو نکړې + زموږ کهول واره

(c) ketabton.com: The Digital Library

زړه می رېږی + یار می بېلېږی + بیاتون ی اوړی + ځان پسه سو ځېږی
نقل کا په اسماعیل بابا خرښبون بابا هسی عبرگون وکاوه

ځلوریځ دخرښبون بابا

بېلتانه نارې می وسوه په کور باندی | اشنو هیڅم په به شوی بیش په دو باندی
له ځیلوانو به بېلېږم په سر وستر گو | دوا ړه سترګی می په وینو دی شړ باندی
اسماعیل ستانا رومی زړه گی میری کی | بېلتانه خرښبون بیا له تا پردی کی
نه هیڅ پېرزی که می بیا نه ستا یادی کی | په څپه و د ویر به پری سی زړه مراندی
ځمه ځمه په ارمو دیون می دی ومح کلما تته | دیانه څوری به اچوم وتر ځ تته
ستاسی یاد بهی وی لبش زړه وسځ تته | که دا مځکه غروند توراشی لاندی باندی

نقل کا چه خرښبون بابا ولاړ یه مرغه کی میشت سو او هلته هم وفات سو په کال هجری ۴۱۱ و سنه وروسته ی زامن هم په غوره (مرغه) کی او سیدل او د کاسی اولاد بیا مرتر ولاړه د کسی غره او پښین په لتو کی میشته سول او د کند او زمند اولادونه خپاره سول او ولاړل د ننگرهار او خیبر او پېښور لتی ی و نیولی

ذکر د قدوة الواصلین مظهر تجلیات الهی شیخ متی خلیل غوریا خیل سرهنی علیه

الرحمة

(c) ketabton.com: The Digital Library

الرحمة الله الولي شیخ متي د شیخ عباس زوی و چه عباس د عمراوکي د خلیل زوی و خلیل
د غوریا غوریاد کنډ ابن خرشبون زوی و چه حضرت سربني قدس الله سره له زامنو څخه و
زما پلار علیه الرحمة و ماته داسي نقل وکا چه د خرشبون علیه الرحمه مرګ په مرغه کي و
او اولادي هم په ارغسان او مرغه او پښین کي سره خپاره سول ځینې ورته ول د
جذوب او کوبړګ غره ته او امران او حسن د شیخ متي ورونه پر سخه غره او سیدل
چه ورته د مشرورو په نامه مشهور سو د خواجه امران غرا و بي خالا دده ی
څوره په پښین کي و چه هوري ی زیارت دي یو بل ورور ی و په ګرمام کي شیخ دی
نقل کا چه شیخ متي قدس الله سره په کال هجري ۶۲۳ زیږیدلی و او په عمر د پنځه
شپیتو کالو د ترنک له روده پر غاړه وفات سو او پر سخه غونډی لوی شیخ دی چه
کلات باندي سي نقل کا چه پر سخه غونډي هیڅ اوبه نوی او ډلي ډلي پښتانه او لادونه
چه په دوبي دده زیارت ته تلل د ترنک له روده به ی اوبه ورسره وړلې یوه ورځ
شیخ محمد زهید دده مشر زوی دده په زیارت کي دسته دیر تږی وکه ی کتل د متي بابا
له قبره سره نژدې اوبه را د غوره څیدی او هلته بها نده چینه پیدا سوه دا اوبه تر
اوس هم بهیږي او زایرین ئې څښي نقل کا چه شیخ متي با بالوی زاهد او عابد

(c) ketabton.com: The Digital Library

او په خاوند مین سړی وو ده اولاد و لاپل او په پیښور او بډبنی کی میشته سول او هلته له دوی څخه لوی لوی ستانه راوتل شیخ زهیر د شیخ امران څخه روایت کا چه شیخ متی بابا لوی عالم او د دین مرشد و په غنداو کی ئې یو کتاب وکښلی چه نوم ئې و د خدای مینه په دغه کتاب کی متی بابا خپل شعرونه هم وکښل او داسی مناجاتونه ئې وویل چه د زړونه ئې وېلی کول دغه یو شعر بالخیله پلاره اوریدلی و چه نقل ئې کاندم

شعر

پر لوی غرو هم په ډبرو کی | په لوی سهار په نیمو شپو کی
په غاړه بوغ او په شپیلکو کی | یادوېږ ژلو په شپیلو کی

ټول ستا د یاد ناری سوری دی

د استا دمینی ننداری دی

ځنګی زرغون له په بیدیا دی | د بڼو خواته په خندا دی
ژرنګ چه څړ دی په ژړا دی | دا ټول اغیز د مینی ستا دی

ټوله ښکلا دی ستا له لاسه

ای د پاسوالو پاسه پاسه

که لمر سرو بنا ندی چې پیښ دی | یا د سپوږمۍ په تندي وړین دی
که غوړي ښکلي پر تمین دی | لکه هنداره مخ د سپین دی

ستا د ښکلا دا پلوشه ده
دای یو سپکه ننداره ده

دلته لوی غرونه زرغونیږي | د ښرونو وږمې یکبس چلیږي
بورا وي شا وخوا کړیږي | ستر ګي لیدو ته یې هینیږي

لوی خاونده لتو درته مې
تل د نړۍ په ښکلا یده ی

خاوند ښکلي ستا جمال دی | ښکاره ی لوی پلو کمال دی
که ورځ که شپه که پیری کال دی | ستا د قدرت کمکي مثال دی

ستا د لوروتو یو رنا ده
دلته په جوړه تما شا ده

زړه مې دا ستا د مینې کور دی | سوی د عشق په سو ځندا ور دی
ربې وتا ته ستا پر لور دی | بلیدی، ښځ دی ورکړی پلور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ستا د جمال په لیدو ښاد دی
که نړوی د غمو برباد دی

په غرو کې ستا د عشق شیبلکي دي | د دې نړۍ په عشق سمې دي
که غنچې که وړې که پلنې نړۍ دي | ستا د جمال خبرې هر شي دي

چه پر دنیا مې سترګې پیرې سوې
ستا د جمال په ننداره سوې

نه هسک نه محکه و نه تورتم و | تیاره خپره وه تول عدم و
نه ابلیس وی آدم و | ستا د جمال سوچه پرتم و

چه سو ښکاره ښکلې دنیا سوه
ربي خلق
د پنځ پر لوري ی رڼا سوه

زه چه څرګند پر دې دنیا سوم | د ښکلې مخ په تماشا سوم
ستا پر جمال باندې شیدا سوم | لیخلې ستي را حلا سوم

په ژړا ژړا مې چه بیلتون دی
بیمه پر دیسي بل مې تون دی
زي ځاي

(c) ketabton.com: The Digital Library

وګړیو ولې متي ژاړي | سوړې يې اوري غاړې کړلړي
څه غواړي څه وائي څه باړي | خپل قوت او کور وکړي مړاړي

چونې په بېل سي ينمد خواسي
تلک د بن په لور ژړاسي

نقل کاوه سي چه د شيخ متي عليه الرحمة کتاب د خدای مينه به تل دده پر ښه بېړه پروت و او ورګړیو به سپغه پاره کی به غول او هر چا به ويل نو به ی ژړل سپغه وقت چه مغول راغلل سپغه کتاب ی واخيست او ورو سته نسوه څرګنده چه څه سو

ذکر د جهان پهلوان امیر کروړ زوی د امير پولاد سوري غوري نقل کا مؤلف بدة الواصلين شيخ کټه متي زی غوریا خيل پخپل کتاب لرغوني پښتانه کی چه دی نقل کا له تاريخ سوري څخه چه په بالشتان ی ليکلی او صوندلی و شيخ کټه عليه الرحمة سي وائي چه په تاريخ سو کی راوړي چه امير کروړ د امير پولاد سوري زوی و چه په کال ۱۳۹ هجري د غور په منديش کی امير سو او جهان پهلوان ی باله وائي چه د غور کو ټوند او د بالشتان او خيسار او تمران ماني ده بر کوښک ی ټول وینول او د رسالت له سهول ی په خلافت کی ډير لوملونه وکړل نقل کا چه امير کروړ ډير غښتلی او پهلوان و په يوه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تن له سلو جنګاوړو سره جنګیدی ځکه ئی نو کروړ بالله چه معنی ئی ده ټلک او سخت وائي چه امیر کروړ به په دوبی زمین د زړ ور کی و او ډهستندی مانی درلوده چه کهمتت د مندیش پښتان وا و په دغه ځای کښی هنګامه کاوه او عشرت په تاریخ سوری کی راوړی چه دا امیران له پیړیو پخوا او بالشتان او بست کی وه او دغه سوریانو هم له اولاده دی چه د سهاک له پښته و امیر پولاد په دغه دعوت کی شریک و چه ابوالعباس سفاح د بنی امیه سره جګړه کړیله او ابومسلم ئی هم مرستی و تاریخ سوری محمد ابن علی البستی د اسی کښلی دی چه د عباسی دعوت په جنګو کی چه امیر کروړ له د میری سوبی و کړلی نو ئی دا بیتو نه وویل چه ویارنه ئی بولی هغه دادی په شیخ کته علیه الرحمته تاریخ سوری را نقل کړی دی

ویارنه د امیر کروړ جهان پهلوان

زه یم زمری پر دی نړی ملا اتل نشته	په هند و سند و پر تخارا و پر کابل نشته
بل په زابل نشته	لا اتل نشته
غشی د من می ځی بر یښنا پر یرغمنو باندی	په ژوبله یونم پر غالم پر تښتیدو نو باندی
په ماتیدو نو باندی	لا اتل نشته

زما د بریو پر خول تاویږی هسک په نمنځ و یویاړ | دآس لسوری محکه ریږدی غرونه کاندم لتاړه

ګل

(c) ketabton.com: The Digital Library

کړم ایوادونه او جاړه   لما اتل نسته

زما د توری تر شپول لاندی دی هرات او جروم   غرج و بامیان و تخار بولی لوم زما په اودوم
زه پیښندویم پیروم   لما اتل نسته
په مهو زما نشی لونی داری دښمن راټخه   د جبر نو الرو دیر ټخند و څم تښتی پلن راټخه
رپلی نه یون راټخه   لما اتل نسته
د زرنج سو بدی د توری بیخ سور و کړه   پیا داری می لوړاوی د کول د سور و لمبه
ستر می تر بورو کړه   لما اتل نسته
خپلو د گروره لور پیرزوینه لوم   دوی پیادینه سنبه بامم ښادگروزنه لوم
تل ئی وزنه توم   لما اتل نسته
پر لویه غرو چی وینا دوی ندیخندویتال   ئی زما د لوم می بولی پر دریغ ستا یوال
پور ځو شپو میاشتو کال   لما اتل نسته

شیخ کته علیه الرحمة لتاریخ سوری نقل کا چه امیر کروړ عادل او ضابط او د ښی وینا خاوند و
ده په هر کله شعر ونه ویل پیال سنه ۱۵۴ هجری د پو شینخ بیجنگو لښی می مسو د ترده وروسته
ی زوی امیر ناصر ایوادونه ضبط کړل او د غور او سور او بست او زمین داور پر محکو
خاوند سو

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شیخ اسعد سوری علیه الرحمة

شیخ کته یکتاب کی د لرغونی پښتانه تاریخ سوری
سی نقل کا چه اسعد سوری پغور کی او سیدی او هلته د سوری خاندان پیادشاهی کی د یر محترمه
و شیخ اسعد د محمد زوی وچه پکال سنه ۴۲۵ هجری په بغنین کښی وفات سو شیخ اسعد
علیه الرحمة د یر ښه اشعار ویل نقل کا چه سلطان محمود غازی یر غور باندی د امیر محمد سوری رحمة الله
علیه سره جگړه وکړه او پر آهنگران کی ی محصور کا پدی وقت شیخ اسعد هم د آهنگران په
کوت کی و هغه چه سلطان محمود علیه الرحمة امیر محمد سوری ونیوا و بندی ی بوت غزنی ته
نو امیر محمد سوری په خوارا زره ور او عادل او ضابط امیر و له غزنه د بند مړ سو او شیخ اسعد
په دوست و د امیر محمد سوری پر مرګ ی دا سی ساندی وویلی په یوه بولله کی چه قصیده
په عربی ده

ولهٔ فی القصیده

د فلک لیچارو څه وکړه هم کو کار — زموږ ی هر ګل چه خاندی په بهار
هر غټول چه په پیدیا غوړیده و کا — ریژوی ی پاڼی کاندی ناز پنار
د یر عجز نه د فلک پڅیره شنه کا — د یر سروته کاتنه خاورولاندی زار
د و المن لسره بوٌل پر پیاسی مرسی — د بی ورتلو دیني ټوټی کاندی خونخوار
چه لبر مدی زمری ریپی ز نګلو کی — لاو لوبه ی ډاری تیرو جبار
هم ی عشتی سکنی ډال د ژو بلورو — رستمان ځنی څغلا کاندی تیدار

(c) ketabton.com: The Digital Library

چې ملاوې نکوېږې پغښتليو

پيوه گردښت ی پر ياسی لبرمه
څه تيری شه ظلم کاندی ای فلکه
پو ير نژلولو زکړی پزړه لړاوېه
هيڅ روغې ی په زړه نشته ستاله خوره
له تير پو دی اوښی څاڅی له او ربحيو
ښه لاس و اخلی لحور ښه لوری
ښه زړه وسوځوی په هيڅ باندی
ښه وصل کړی يین لېل مينه
ستاله لاس دی پراته ژوبل نگيروی کا
کله غوڅی کاندی مړ انوی د زړه گيو
کله تکی واچوی پر نان وليو
کله غور ځوی و المن له پلاز ولو
زموږ بير ذره لوذنن يا پوعشتی و دوسشیت
پر سورليو باندی وير پر پيوت لپاسه

دا فلک سپر وکا څه کا بی گزار
ښی عشق نه لنړی وی ښی سپار
ستاله لاس نوی هيڅ گل بليه خوا
پر نتليو اوسوی د غم ناتار
ببلوی په ژړا ژړ يين ليار
چپيی ژاړی پورت وړت ستاله شنار
ښه ملاکړی لبی و زلو له تزار
ای رفاقت
ښه پر پوړی له گردښته له ملار
ښه دړملي تپونه د افگار
هر پلو ته تيپي زړه و نه عار ځار
کله تير باسی وگری هو بنيار
کله شيری کړی گريوان د نمنی چار
کله کښينوی پخاورو کی بادار
و د ښو بلله په دی عشتی هزار
محمد و المکن چه ولاړی پيل دار

(c) ketabton.com: The Digital Library

یو وار سو اسیر پلاس د میر شمنو
په سماوی و دان آهنګران و
د محمود د ژو بلوسه پلاس کښیوت
تنګیا لیو لره قید مه ښه ده څکه
سر نیږی غوره خاوره هېرېږه کا
پدی ویر د غور وګړی تور لمړی سول
ګوره څاڅی رغی او ښی لدی غزولو
نه ښځه زرغا د غزولو دبید یا ده
نه څهتول بیا ورغږیږی بلا ښو لو
نه له غږجه بیا راځی کاروان د مینګو
د پسرلی اوره تودی اوښی تو ښه
دا په څه چه محمد ولاړ له منږ یه
نه ښکاریږی ښځه سور دسور بلیتو
چه به نجلیو په نڅا پلی څڼد له
ښځه غور په ویرنا تاره د والمن کښیوست
لاس د مات سه ای فلک چه دو کا

اشغال ی وکړ قبر له بلوار
په تمکند و په درست جهان اوخار
چه غږ نه ته ی باتلی په تلوار
سه ی والو تله ښکته پردی لار
د نمر پېړیو بېرکا یو کلدوی څوار
پدی ویر رڼا تیاره سوله د ښار
دا اکرونګی ساندی لی پښورهار
نده ژړکیو پمسا دی کهتار
نه بامی بیا صیده کا په کهسار
نرا دروی غورتمه بیا جوپی د ښار
مرغلری به نیسان نکړی نثار
په ویرنده ی سو غور لیتول سوګوار
نه ګلیږی ښځه لمر پردی دیار
چه به پیغلو کا اتن قطار قطار
ښځه غور سو د جاندم غندی سوراسه
محمد غندی زمری د مریي مبکار

امیژ

(c) ketabton.com: The Digital Library

شین زرغونی فلک ولی لاولاړی — ای دغور غرونو پر څه سنوی غبار

ځمکی ولی پرېږدلو نیرلوړی — لاندی باندی سره په ورک(؟) د اشعار

په زمری غندی والګن ځی لګیا ن — په څوک نکړی په نړی باندی قرار

مسخ پتا ای محمده دغور لمی وی — په نړی به ندوی ستا دعدل سار

ته پر ننګ دی ولاړ پښتنګ کښی مړ سوی — هم به ننګه دپه ننګه کا ځان بجار

که سوری د تینګ ویرکاندی دیر مشغول — هم بو یاری ستا پښتوم ستا په تبار

پښتنت کښی د ده ترون ږغوږ واکمنه

هم پتا دوی دیر لور د غفار

ذکر د بنکار ندوی علیه الرحمة — په دغور و پوه سره پدی په شیخ کته متی زړ
رحمة الله علیه کښلی دی پکتاب لرغونی پښتانه کی په پتاریخ سوری کی دی په بنکارندو
پښتنه دغور و او کله کله به پغزند او بست کی هم اوسیدلی پلاری احمد نومید او
دغور دغیرو زکره کو لتوال و بنکارندوی د سلطان شهاب الدنیا والدین محمد سام شنسبانی
بپادشاهی کی حضور او د درناوی خاوندو او هغه وقت په هغه سلطان پر هند یرغل کاوه
بنکارندوی په شاعر او عالم سړی و هم د هغه سلطان په لښکر وکی واوهسی
وایی په بنکارندوی پیمانه کی د سلطان محمد سام او سلطان غیاث الدین غوری

(c) ketabton.com: The Digital Library

دستاینې قصیده کړی په بولبلی دی محمد ابن علي وایي په صفت کبنر مادره د بولبلو عنت کتاب و ییدی اوده هغه ځوی دی د غه بولله په د محمد سام علیه الرحمة ستاینه ده کښلد

القصیدة فی المدح

پسرلی شګلو نکی بیا کړه سنګاروَن ... بیای الوتل په غرونو کی لالون
مخکه شنه رښوند شنه منی شی سوی ... طیلسان زمردی واغوسته غرون
دنیان مشاطی لاس د مجید ودی ... مرغلرو باندی وښکلل بښون
دغنچو لو جنبری خاندی وریدی ته ... زرغونو بښو کی ناڅی زلمی جرون
لله ناوی په سورتمک په تندی وکا ... هسی وګانل غنچو نو سره پسولون
مرغلری په اورو وخوښو لیه ... پیځلای سره راند خپاره د ښتون
زرغونو مخکو کی ځل کا نکه ستوریه ... په پرهسک باند ځلیږی سپین ګلون
سپینی واوری ویلیده کاندی بهیږی ... لکه اوښی د مین په ګرېوانون
هر پلو رخی والی بهاند خاندی ... له خوښیه سروهی له سینګرون
هر پلو د ګلو وږم دی لونلی ... تواراغلد له ختنه کاروانون
د مسیح په پو ه مړه وژوندون بیا موند ... پسرلی مګر مسیح سو په پوکړون
له مړه وخاوروی آغلی ګل راویوست ... وچ بیدیا اوغړی کړله جنتون
سری جاجی په رامشت کړ رامشګرو ... ګیهځ چونی په په بن وکا بوغون

په

(c) ketabton.com: The Digital Library

په بربنا چه بنغ د چونیو لغوږ بیده سی
تواپخندی سره پیودی اشلکون

د زلما تاپی داغلی دی پر جنب یو
لکه پغلیه غتی کاندی مکیزون

د پو پلو څخ سورکړي پسرلی دی
یو د بل پخاره اچوی لاسون

د هندارو په ځیر غروڼ سپین د ینګلن دی
چه پړاوروباندی ځل وکا لمرون

پخور ځنګ غور ځنګ لښولی څګوند باسی
لکه ښځ پاسی شنا کاندی سیندون

ښد چونی پستایه د جنیو موږ سی
ښه موږ سم د سلطان لصفتون

د ښنښب د کهالد ختلی لمر دی
د پسرلی په سعود وان لده رغون

د بنډو اوروی درست ایوا د ورغونګه
له قصداره تر دیبل ی یو لون

پزابل چه د بری پر نیلی سپور سی
پلا هوری د میرانی گزارون

نه ی څوک څخ تدری د میر ځمنو
نه ی توری تدتینګبری کلک دالون

د اسلام د دین شهاب د نری لمر دی
تور ستهان ی کړ رنا بیجها دون

هره پلا چه دی پر هند وسند یرغل کا
ریټوی توره نری په شهابون

په پسرلی چه ی تیزون په اټک وکا
غار وغار ی تری سو للد زروون

نه به د لمغنی روڼ ستوری په سنک ځلی
که ځه پور تدسی لغوره دیر میرون

نه به داوی جګرن د سیفیا پلورهی
نه به بری څوک د هند څپاره ښهرونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

به څوک زلمي د غور سره راغونډ کا
یو ځاوند شهاب الدین دي چېرې وکا
په جو پو جو یو جګړې ی هند تړیون کا
ښن پسینه باندې تیر یوې پر غل کاندي
څپان سیندي هم لړاره ایلاږي کا
پېهر کال اټک د ده بند راغلی کاندي
پښتو ځکه ښکلي زلمي چه زغلي هند ته
زرغوني ځتي اغوستي وي دي مړونو
پر ګیږ چه لمر څر کیږي له ځانه تیږه
کله بر یخړ وي له غږ مه وي کله برمل وي
د شهاب جګړې به نه کښیني لږ غلو
زمري کله کاږي ځان له پر غلګریو
یا به جنګ کا د بر یو رېږي پهندکي
یا به وران کا بود تو تون د بمبئو
پرتا اوسي ته تل د دین شهاب

د داور توري به چرې کا ځلون
په برلوري هر ایواد ته یرغلون
چه د غور بادار بیښه وکا زغلون
په پرتم ی زمري ریږدي په زنګلون
پر اوږ وویاړي د غور پاتو بنه ایرون
غوړوي په خپله وخیل پاسته سالون
لو آغلیه یغلي کاندي اتڼون
بت به بید یا هم پسوللي وي ځانون
څو چه یونا د لویدیځه یخنیدون
کله رمل کله لمر لویده له تړ ملون
نه به پرېږدي دا زلمي خپل ښهیرون
څوي نکامات متون وړ میړون
یا به پرېږدي هم پدي چپار سرون
یا به لسره کاندي یو بیو ایوادون
نوم د تل وه پر دیځ به ښمر دلون

(c) ketabton.com: The Digital Library

خوراځه سی ستا پښتوره د هند لوسه بېد | شو چه نښت کړی له نمری بود تو لون

ستا پېزېر مه د خاوند لوی ځښتن دی

سوړ نو ستا بې رسته یو نه تو چه یون

ذکر د زبدة الفصحاء ابو محمد هاشم ابن زید السروانی البستی رحمة الله علیه

په لرغونی پښتانه کښی هسی حکایت کا شیخ کته رحمة الله علیه چه ابو محمد هاشم د هلمند په سروان په سنه ۲۲۳ هجری قدسی زیږیدلی او په بست کی ی لعلما او فصحا تحه لوستنه وکړه او وروسته ورو په عراق ی پلو طلو دولو اشمد تحه سمع وکړه او ابن خلاد چه تر کنده په ابی العینا سره ی په بغداد کښی عمروند تیر کړل او له هغه دی دعربی بلاغت او اشعار و لوستل او په کال سنه ۲۹۴ هجری قدسی له عراق بیا راغی دری کال وروسته په بست کی وفات سو نقل کا چه ابو محمد په عربی او فارسی او پښتو شعرونه ویل او هغه وقت چه دده استاد ابن خلاد پېتر کوی وند سو نو دده بری خدمت کا او د هغه تحه بدی خوا به شعرونه په ادب کی د عرب او ریدل ابو محمد عربی تحه په پښتو د خپل استاد ډېر شعرونه هم را رسولی دی ابن خلاد چه یو ظریف او ادیب سړی و بیوه شوری درهم ستایلی دی او ابو محمد هغه شعر داسی په پښتو راوړی دی

شعر

زه هم بنده دنيا کاندي چه ي وينه | د خاوند پلاس کښې نزد او درېمون
زبور ورله ورځي دنياي اروي | دده هم خاوندان تر ډوي پوره
که ده هم ي ځني ورک سوسي نسلي | پر نيري ي پنځروي پيش ندون
که بيا ي سوځي ولولي خلق وايي | د دنيا ده رښتيا ننه له ړشتون
که بې وزلي ووايي رښتيا خبره | لوړ ووايي دا خو سوځي دي تيرون
سو ده هم ښندي په چا له لويه برخه | د ده هم د خاوند برخاي پرتمون
ده هم زبه ده له څوک زبور بيرون | د ده وسله که څوک پکا نغي قانون

نقل کا چه ابو محمد په پښتو يو کتاب کښلي و چه په هغه کښې د عربي د اشعار و فصاحت او بلاغت بيان کړی وا او نوم ي و د سالو و بزهد

ذکر د عارف رباني رباني الهالکين شيخ تيمن رحمة الله عليه   زما پلار قدس الله سره لکتاب د بستان الاوليا، چه شيخ المشايخ بستان بړيځ کښلي دی پکال ل ۹۵۶ سنه هجري قدسي دا سي نقل کا چه شيخ تيمن د شيخ کاکړ عليه الرحمة زوی و څکه چه دی د غور بري غوا ته ولاړ او هلته هيشت سو نو خلق ي اولاد او س پکا کړ د کښې

(c) ketabton.com: The Digital Library

کشمیري خو یه اصل دوی دکاکړ اولاد دی ادیتیمن رحمة الله علیه ترا ماد عابد او ولی و نقل کا چه کاکړ بابا لا ژوندی و تیمن لغوره ناغی او پیووب کښی د کاکړ بابا یدندی وکړه بیا وو یی او په کجران کښی و او سید او د علاء الدین حسین شام پر مانه کښی دفات سو د تیمن بابا د غه شعر و نه ز ما پر ده بستان الاولیاء تحفه نقل کول او ما لده تحفه وادر یدل

شعر

گیهځ زما د لمر څېره سو ه — زما پرګور د ویرنا ره سو ه
د بلیتون ورځ تورده تیاره سوه
رنغ سوناځا په چه بیلتون رغی

زړه می لړی ویرنی شین دی — پرپرژاړم څه ناورین دی
زړ غوت له اوښو مي ساډین دی
پښول نولیږم چه تا خوان زغی

نه به بیایم نه به بیا راسی — نه به تیاره شپه زما رڼا سی
نه به شتهي راته پیخلا سی
بیلیږی پېرې ی اوس دیوځ ئې

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ختښتن پا ردی هیرمی ندکړی   آ غلیه مخ په پدیا ندکړی

اور بل دی په ینبو دی واندکړی

په ما د بل اور کړ وون داغی

ذکر د کاشف اسرار عرفان شیخ بستان بړیڅ قدس الله سره العزیز   زما پلار علیه

الرحمة لقد ما څخه روایت کا چه شیخ محمد بستان په قوم بړیڅ وپه مینوراوک ی کورو داه پلار

محمد اکرم رحمة الله علیه هم د خدای ولی وا و د بنوراوک راغی بلمندیر غاړه په یوه کوډله

کښی وسیدی او د خالق په عبادت بدایه و نقل کا شیخ بستان له پلاره ډیر فیض وموند

د په ځوانی ولاړ هندوستان ته او هلته په بناو ښار گرزیدی او آثار د قدرت به ی

تما شا کول او هغه وقت چه وطن ته راغی په ۹۹۸ هجری ی د اولیاء الله په بیان

کتاب د بستان الاولیاء ولیکښی او زما پلار رحمة الله علیه د هغه کتاب په بنوراو ک

کښی د حسن خان بړیڅ په کور کښی لیدلی وچه په دی کتاب کښی شیخ بستان علیه الرحمة

د ډیرو پښتنو اولیاء حالونه او کرامتونه او خوارق د عادت لیکلی وا و ډیر ډیر

اشعار یی هم را نقل کړی و لسنو رو شاعرانو او خپلو شعرو څخه د هغه شعرونه خپل پلار

له خولي واوریدی چه د شیخ بستان رحمة الله علیه دی

شعر چه بدلدی بو لی

(c) ketabton.com: The Digital Library

اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر که پر ما | راسه ګذر که پر ما
د مینې اور دې زما زړه ته ورپیت په انګار کینا | بنې تار و مار کینا
خود به ویلیږم چه مې زړه پر تا مفتون کینا | ځان مې زبون کینا
اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما | راسه ګذر له پر ما
وکه نظر زما پر حال چه پروت رنځور یمه تل | یو ییر ناسور یمه تل
لړزه مې څاڅي وینې سور یو بوخیل یمه تل | په اور جلبل یمه تل
اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما | راسه ګذر که پر ما
له درد سوز تل ناری او غلبلې وهمه | ګریوې سوری وهمه
یو آن مې چیری نه آرام نه تیکاو نه دینم | نه راحت کړمه دینم
اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما | راسه ګذر له پر ما
د خوږ بوز ریږ لحال ته دی ای باد آګاه | یی د بې وزلو همراه
د خپل غربت پروی بستان ته کړه د مهر پیوند | کړې له ګنا د ګو ابند
اوښکې مې څاڅي پر ګریوان یو وار نظر له پر ما
راسه ګذر له پر ما

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر دا میرا نفصی شیخ رضی لودی علیه الرحمة پلوه سره یه دی چه کامران خان ابن سدوخان پښتو ر صفاکښی په ۱۰۳۸ هجری قدسی علی صاحبها التحیه والصلوة والسلام یوکتاب وکښلی چه کلید کامرانی ئی نوم و یه دی کتاب کامران لکاب د شیخ احمد ابن سعید اللودی چه په ۶۸۶ هجری ئی کښلی او نوم ئی اعلام اللوذعی فی اخبار اللودی دی هسی نقل کا چه شیخ رضی لودی د شیخ حمید لودی ورارو چه شیخ حمید ملتان پاچا سو نوی چیل زاره پښتنا تر دلیری چه نخوښه خلق دا سلام دین ته راولی شیخ رضی راغی دوه کال دکسی بخرو گرزیده او هلته ئی ډیر مخلوق مسلمان کړل نقل هسی کا نصر د شیخ حمید نوی چه ملتان کښی د ملاحده لدا ستا نو سره کښینو ست او د لدوی ئحوزی دا لحاد او اسماعیلی فرقی عقاید زده کړل او وگرځیدی د دوی په اعتقاد او ملحد سو چه شیخ حمید رحمة الله وفات سو نوی پر ځای ئی نصر کښینوست او دا لحاد ترویج ئی خوره کړی او قرامطه ئی راوستل شیخ رضی علیه الرحمة چه سو چه سلمان د حیل تر و نصر ته ئی دا سی پارمه کی وښلی او وی ستو

پارکی

دالحاد پلور دی تر پیل	گروه دی زموږ وکوراوه
موږ رونلی په سر یار نه	تا پیتور ولتو راد د
لرغون و لی گرد هیدلی	چه دی گوبنی ای اده

(c) ketabton.com: The Digital Library

سخت گروه دی اوس آیره کړم — چه پلرو دی رڼاوه
لودی شاپناه سپک سو — کډه سر څو مو درناوه
لفر نه دوی له کهال — لودی نه یی په کاوه
زموږ رغاوه ستاله گروه — دور خلوی په رغاوه

شیخ احمد لودی هسی نقل کا چه لفر لودی هسی د شیخ رضی رحمة الله علیه عبرکوت دعا

دالحاد پیتور توزن سوم — زه لرغون خو ملحد نه یم
زما د بنده هسی توراکړی — نه ملحد یم د د بنده یم
له اسلام نه تر پلمه — تورانو څخه په ترپلمه یم
گروه می سخت لرغونی دی — اوس هم گروه پلرغونه یم
د اسلام پرهسک به ظلم — د تورانو نه تیاره یم
دلودی نه وی سنتی یم — د حمید نه لوی کنهاله یم
تورانی د بنن چه وایی — زه له گروه په آیره یم
دای تور تاسی دره هوی — زه هم ستاسی په تله یم
ده د بنو دیناوی معجزه — زه لودی یمه څوزه یم

عفی الله الماضین ورحمة الله علی الذین اعتصموا بحبل الله المتقین

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر مقبول ربانی شیخ عیسی مشوانی رحمة الله علیه — هسی نقل کا خواجه
نعمت الله هروی نوسنده ی مخزن افغانی کښی چه په دوران د جهانگیر پادشاه
ی وکښلی چه شیخ عیسی په قوم مشوانی و او په دالمری سکونت کا او د شیر شاه سوری
په دوران کی ژوندی وه هسی وایی چه یو شیر شاه ته خلقو وویل چه عیسی شراب خوری
کا شیر شاه خلق وگمارل چه ولاړ سی او د شیخ شراب وویني چه راغلل شیخ هیڅ
کورنا سته د صراحی او پیالی ورته پیراته وه خواړه ی د پادشاه سړی چه راغی وی ویل
ای شیخه په دی پیاله کښی څه خوری شیخ وویل راسه ته هم ی وخوره سړی چه صراحی ته ګوره
په پیاله کی شیدی را توی سوی ولاړ او دغه حقیقت ی پادشاه ته بیان کا
نعمت الله کښلی دی چه شیخ عیسی رحمة الله علیه لوی ولی و او د خدای په توحید کی بنه
شعرونه په پښتو او فارسی او هندوی ویلی د پښتو یو شعری دادی

هیڅ کار کړی هیڅ انکار کړی || کله باد ز سیم کله می خوار کړی
تخو تا دری په صفتو نو || کله می نور کړی کله می نار کړی

عیسی حیران دی په دی شیو نو
کله می یار کړی کله اغیار کړی

علیم زاده

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د سلطان السلاطین سلطان بهلول لودی علیه الرحمة الله الولی

په مخزن افغانی کښی نعمت الله رحمة الله علیه هسی کښلی دی چه ملک بهلول د ملک کالا لودی و په هندوستان د سلطنت لوا هسکه کړه او د خپل تره ملک اسلام لودی طایفی تخت و نیوی په زمانی دی لودی تبر سلطنت ملک بهلول په سرهند د اسلام خان تر وفات راهسی استقلال ومونده او تر جنګو په ور وستو په دهلی خطبه او سکه وو یله پانی پت او لاهور او دانسی او حصار او ناګوری د ملتان تر ځنډه پوری ونیول او د هندوانو راجه ګانو سره ی سخت جنګونه کړل او اته دیرش کاله ی په هندوستان سلطنت وکا او ډیر عادل او عالم پادشاه و پکال ۸۹۴ سنه هجری قدسی وفات سو لکه چه وایی

بهشت صد و نود و چهار رفت از عالم
خدیو مالک ستان و جهان کشا بهلول

د سلطان بهلول علیه الرحمة وفات په تند د جلالی قصبه کی و او محمد رسول ملاتوال هونک په خپل بیاض کښی هسی کښلی دی چه په هندوستان د برمثنی یمو سم خلیل خان بیا نړی هسی رباعی انشا کړه او د سلطان بهلول پادشاه په محمد ثنی وویله

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعي

خمري اوريځې ژاړي ی له پاسه   كو بلبه بوغ تا بيلتون له لاسه
په سغه لوني كوهسار پېچول ستا   دا مرحبا كا ستا زموږ هواس

سلطان بهلول رحمة الله عليه چه دا رباعي ولغو بزه په جواب ی دا رباعي سمدستي وويله

رباعي د سلطان بهلول

ملک بزرعون كړم په دركړه راسه   توره اوريځې د داد له پاسه
حول مي د عدل په درو رون دی   جهان بزيب موي زما له لاسه

ذكر د خان عظيم مكان خوشحال خان بيگ عليه الرحمة

محمد رسول هوتک پټه خزانه بياض کښي کښلي دي چه خوشحال بيگ د شهباز خان ختک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجري پيدا سو او دا افغان خوار مري او غښتلي و خوشحال بيگ څو كال په هندوستان بندي و او بيا ی له مغولو سره ډيري جګړي وكړي او داورنګزيب پاشاه سره ی تر مرګ د ښمني وكړه او په دغو تاوګښي مرسو نقل کا چه خوشحال خان بيگ د ختكو سرداري كړله او هم ډير زاهد ی درلود چه لكه شاعران و او پخپله خوشحال بيگ هم د غزلو ديوان لرينه چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

خمری اوریځ ژاړی له پاسَ   کوله باغ کا بیلتون له لاس
پهٔ سغه لونی کو هر بیخول ستا   دا مرحبا کا ستا زمو بنهٔ هواس

سلطان بهلول رحمة الله علیه چه دا رباعی واوریده پجواب ی دا رباعی سمدستی وویله

رباعی د سلطان بهلول

ملک بزرعون کړم په درکړه راسَ   ګوره اوریځ د داد له پاسَ
خول می د عدل به درو روڼ دک   جهان بزیب هومی زما له لاسَ

ذکر د خان عظیم مکان خوشحال خان بیګ علیه الرحمة

محمد رسول هوتک پخپل بیاض کښلی دی چه خوشحال بیګ د شهباز خان ختک زوی و چه په سنه ۱۰۲۲ هجری پیدا سوا و دا خان خوا مینی او غښتلی و خوشحال بیګ څو کال په هندوستان بندی و او بیا ی له مغولو سره ډیری جګړی وکړی او دا ورنګزیب پاچاه سره ی تر مرګه دښمنی وکړه او په دغو تاوکښی مرسو نقل کا چه خوشحال خان بیګ د ختکو سرداری کړله او هم ډیر زاهن ی درلود چه لوی شاعران و او پخپله خوشحال بیګ هم د غزلو دیوان لرینده چه دده

غزلونه

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزلونه ډېر ښه دي او طلا طله هزل هم په شعر وایي او قصاید هم دري نقل کا چه خوشحال بېګ د مغولو په بند کښې و او په د رنتهبور کوټ بندي و پښتانه خټکان ولاړل او د دي، هغه بیخاني را ویوست اورنګ زیب لښکر پخپل خو چه دی پخپل وطن ته را ورسیدی او هغه پادشاه سره ی جنګونه وکړل د خوشحال بېګ ولي اکوړي نو میرزي او هغه ختکان پر اته دي پخپله خوشحال بېګ عالم او شاعر ډېر سو روایت کا چه خوشحال بېګ هر ایه په فقه کښې په پښتو را واړوله او ډېر کتابونه ی وکښل او په کال سنه ۱۱۰۰ هجري وفات سو محمد رسول هوتک پخپل بیاض د خان علیین مکان داسي شعرونه کښلي دي چه زه ی هم په دې کتاب نقل کانم

غزل

پکاته کاته مي سترګي په ځانه شي — چه خبر دي دا ټلو به باندو شي
ته خو اوس لسا ندو ولاړه ی مرور شوی — دا څه یاري وهم ګنډ وي بیز ډشي
چه دیدن د محبوب وکړمه تازه شم — لکه ښت په باران سره او به شي
کوره تا را باندي کومي کودي وکړي — که په ښو دښتي د روهم زړګي نه شي
چیارمان د هغه وقت یم دریغ دریغ — که د زړني سیب ی بیا دما پخوله شي

(c) ketabton.com: The Digital Library

خپل یار د جدایی سببی کاروی | لکه روح چه له وجود د بیوانه شی
بخته بو بزه مدد بیا راسره وکړه | چه بیخبره کښی می بیا تللی یار راوده شی

د خوشحال سلام په واړو ښو یارانو
گندی بیا می پلیدو مړو ته بند شی

ولە ایضاً

که مسجد کوی که دیر | واړه یو دی نشته غیر
یو می بیا موند په هر ځه کښ | چه می وکړ د زړه سیر
سبغه ځای پسیر گرزم | چه تر سر سیږی طیر

خوشحال یو دینی خوشحال لدی
ورنه ور دی غیر و زبیر

ومن رباعیاته رحمه الله

چه مومنان دی یا ترسنده وی | یاری له دوی سره شرمنده وی
د بد دیر پیږدی په تنگه بلا ته | بتر تر داند شکم بنده وی

ولە ایضاً

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوښيار ښميږد په ورموتوزيا تد کا　　ورموندوايم که څوک مخ راتد کا

محتاج د نورو نورو نغريو شي　　سري په خپله کتهوه ما تد کا

ذکر د زرغون خان جنت مکان چه په قوم نورزی و روايت کا

دوست محمد کاکړ په خپل کتاب غرغښت نامه کښي کښلي دي چه زرغون خان د نورزاد

نورزی واو په کال ۸۹۱ سنه هجري مبارک ولايت هرات ته اوله سفر خاځ و عراق

او خراسان سفر وکا او داوز بکو په جنګو کې زرغون ښکاره ډېره ښه مېړانه او غيرت

په شيباني خان سيستان ته ورسيدا نو زرغون خان له ده سره جنګونه وکړه ل

په داوز بکو لښکر ډېر ورمېړل دوست محمد کاکړ بيا نقل کا چه په ۹۱۲ سنه هجري

زه ولاړم هرات ته په لجهان کښي مي د ملا ايوب تيمني څخه د زرغون خان د

غزلو او شعرو ديوان وليد چه اوراق يې وپښمير دري سوه هم د دوست محمد کاکړ

روايت دي چه زرغون خان ډېر ضعيف سو او په ۹۲۱ سنه هجري په ډېره دولت

کښي وفات سو دوست محمد کاکړ په خپله غرغښت نامه کښي دا لاندي دوه څو چه

مثنوي د ساقي نامي دي د ده له ديوان د اشعارو نقل کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

مثنوی ساقی نامه

ساقی پاڅه پیاله راکړه | مرور یار می پخلا کړه
اوبه توبې په لمبو کړه | اور می مرید اوبو کړه
پسرلی سو غنچه د ګل کا | زلفې تاوې د سنبل کا
بلبلان شور و فغان کا | کړیدن د ګلستان کا
زاهد ورزی صومعې ته ځه | شراب پیری میخانې ته ځه
هر سری په میو مست دی | دی بهار کې ګلپرست دی
چراغونه سری منبې دي | د غوټو لو تندارک دي
جهان ټول سور او زرغون شو | ویج راغه بنګلی ګلګون شو
سری ټول شور و شغب کا | یارانې کاندي طلب ه
بهار وخت د یارانې دی | بد موسم د بیلتانه دی
لو ساقی پاڅه بهار دی | نن ښوندون سبا رفتار دی
دنیا پاته مو به نه وي | تور و خاور و کښې به یو نه
پیمانه د عمر می لړه | بزم تو د په پایې کړه

پ

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه یو دم سمه آزاد	نابناد زړه می سینه بناد
ساقی یا څه وخت د مل دی	پجوشش کی خم د مل دی
وخت د میو د لیشو دی	د پیالو د ډکیدو دی
سغه څوک اوس د مجبور دی	چه ی جام تش و شلوه دی
مستان گرزی په باغو کښی	مستی کاندی په راغو کښی
لاس په لاس دی یارانی کا	یه په بل نانه وتخزی کا
مجنون وصل له لیلا دی	د جمال به تما شا
نه غمجن ستړه نه بلیتون شه	نه هجو نه ځکر خوت شه
تر تاو لر زمد راسه	ساقی یو کړی بجلا سه
ما ته جام د ربل ولوره را	چه یو تش می د زړه خور سا
او می بل د زړه یکور کړه	لبهر حیا هر څه ی نور کړه
په بل څه نوی الفت دی	هتو له مهر د محبت دی
هتول اخلاص دی او صفا دی	تیاره ورکه سی رنا دی
له زړه کم غش او دغل سی	جهان هتو له گل و مل سی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ساقي ستا مهر مطلوب دی — نو بهار څکه مرغوب دی

د ستا لور پیرزو نوی — نو بهار به په څه بندوی

څوند به نکا رنګ د ګلو — بی مستیو بی له ملو

ند به بزم نشور تو دی — ذر نغمې نه به سرودی

جام به تش د آرزو سی — ورک بجهر او پیرزو سی

نو ساقي یا څه بهار دی — بزم تا له امید وار دی

یاران ناست سرنګي څلو دی — ستا د جام پا امید نوزدی

ته هم راسه عنایت که — بزم تود د محبت که

سره ملو څخه ډک جام که — د یارانو ئی انجام که

چه سور بزم هم تو دی — د رنګ الو غوږ و سرو دی

د جهان ویر و غم بیرکا — یو دم بند په عشرت تیرکا

په پد مخ کی مو بلیتون دی — لجهان سبا یون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکرد الله تعالی پیرحم لونمرد وست محمد کاکړ علیه الرحمه   د بابړ خان زوی وچه د
کاکړ بابا دزیارت دپاره پیکال سنه ۹۱۲ هجری ولاړ هرات ته او بیا چه راغی نو ب ته
پیکال سنه ۹۲۹ هجری ی یو کتاب پښتو نظم نثر چه لوم ی دی غرغښت نامه دا کتاب
په ماولیدی شیرین بیتونه په مثنوی لری او دغرغښت بابا قدس الله سره الکریم
حکایات دی او لرشتینو خلقوی روایات رانجج کړی دی دغه کتاب زما پلار
په لوی کښی مینه لی وه او زه هوبه کرهول کښ موکو چینیوا او زه هیو په سبق لوست
دوست محمد علیه الرحمه چیل کتاب کښلی دی چه زما پلار بابړ خان هم یو کتاب مشهور
کښلی وچه لوم ی و تذکرهٔ غرغښت هغه وقت چه بابړ خان وفات سو او
زه پیرکور نه وم هو هغه کتاب ورک سوی دا او بیا ضایع کړی زه چه راغلم
د خپل پلار په ماتم سې ویرجن سوم لکه چه کتاب ورک و ما خو د هغه کتاب
خبری اوریدلی او په وارو وارو ویلی وی او هم می یو څه لا هغو تحفه پیاد وی
نو ما پر خدای توکل وکا او هغه قصی او روایات می بیا په شعر وویل خدای
تعالی جل شانه دی زما پلار سحی مشکور کا   سې وایی کښو کمی ددی
کتاب عفی الله عنه چه ما د غرغښت نامی تحفه د غه حکایت رانقل کړی دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

حکایت لہ عنبت نامی

لہ نیکا نو روایت دی
ہسی تو لہ حکایت دی

نور محمد کاکړ راوی دی
چه ی فیض تل جاري دی

د نیکو نو لہ خولی وایی
چه عنبت ی راته بنایی

چه کاکړ یو نیکه زاهد و
لوی ښتن له تل عابد و

تل تر تل سی عبادت کا
پیر دی لیاري ریاضت کا

شپه ی رنړ په لمانځو وی
په ژړا و په نادو وی

ندی خوب ندی خوراک و
عبادت ی ژوند و زواک و

چه به کښېنوست په لمانځه
یا به کښېنووت په ستاینه

ورځ ی تول په قعده وه
شپه ی هم یوه سجده وه

تل ی سیر د لاهوت کا
په یوه گوله ی قوت کا

غرق به تل په ذکرالله و
هر سبا او هر بېگاه و

یو د شپه ی عبادت کا
سر گناه ی ندامت کا

(c) ketabton.com: The Digital Library

منزگی پښتی سوی لړ خوبه — په شپو شپوی وو بیستر
هیی خوب ی و لید گرانه — په غرعښت ښېی بنهانه
وایې ای کاکړ ده وبه — لتا خوښ یم رنیلخو یه
ستا قدم زما پر سر دی — ماسوا کښ دی قرار دی
ښه ووسځ دده لما نځه — د ښتن عبادت کړنه
وی پاته لتا نور دی — شپې او ورځې د پکور دی
خه جهاد د کره پرتا فرض دی — وا هم ستا د غاړې قرض دی
یوه ورځ جهاد افضل — تر ملو کلو لما نځل
ځو چه تل بلنځ ورو ره کا — په جهاد بدی یورد کا
طری شره ددین همدادی — بیا خدمت د خلق اهدادی
لتا پاته دوا ره دنیه — ځان خبر کړه بند له دنیه
توره وا خله مجاهد شه — دلوی خدای د دین قاصد شه
د خدای نور پر جهان خپور کړه — دا خدمت ی پخان پور کړه

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه د لیشی عبادت سی | خان د خلاص له معصیت ی
چه له خوبه وینی کاکه سو | د غزا پر خوا نومره سو
زغره خول ی آراسته کړل | د غزا عشق تیره کړل
هرات خوا ته په تلو تلو سو | د سلطان غیاث لملو سو
و یکړه هوری جهاد ون | د سلطان ملشو پهلون
څو هوری تر دنیا تیر سو | د غازیانو په تول شمیر سو
چه ی هلته هم وفات سو | نبغ پیخاور و د هرات سو

میره هسی ژوندون کا نذی
مری د خدای پر رضا باندی

ذکر د محبوب سبحان عبد الرحمان علیه الرحمه | محمد رسول هوتک علیه الرحمه

مجلو بیاض کښ هسی کښلی دی چه عبد الرحمان بابا په قوم مهمند و او په پېښوری
ژوندون کا پلار ی عبد الستار نومیدی او په بهادر کلی ی دیره وه عبد الرحمان
بابا په سنه ۱۰۴۲ هجری پیدا سو او له ملا محمد یوسفزی ځخه ی لوست

(c) ketabton.com: The Digital Library

وکا او له معنه څخه ئې فقه او تصوف زده کړل او بيا ولاړ کوهات ته هلته ئې هم
سبقونه ولوستل او بيا عالم شو په ځوانۍ ئې دنيا پرېښوده او اکثر به په غرو ګرځېده
او کله به ولاړ د هنده ستان په خوا او د خداى عبادت به ئې کاوه دنيا پېدا کاوه به نه
مشغول کېدى عبد الرحمان بابا يو عالم رباني او عابد سړى و او ډېر مشهور شوئ د خداى تعالى
جل جلاله په محبت کښې ډوب او په پښتو کښې عبد الرحمان بابا مشهور شو په سنه ۱۱۱۸ هجري
وفات شو خلق ئې تر اوس د پېښور په هديره کښې زيارت کوي کله او ډېر مشهور دئ لولي
د رحمان بابا د بيتو او غزلو ديوان ستر او ډېر ډېر پيدا کېږئ هسې وائي فقير محمد
هوتک غفر الله ذنوبه چه ظل الله پادشاه جهان شاه حسين کا تبان واستول او
له پېښوري د عبد الرحمان بابا عليه الرحمه د ديوان نقلونه راوړل او په قندهار
کښې علما او زاهدو وکتل او اوس ډېر دى فقرا او د خداى دوستان د عبد الرحمان بابا
شعرونه ډېر لولي او خوښوي او عام خلق فالونه پرې ګوري حق په ښځمني هم دا
کتاب ډېر وائي او خداى تعالى دده په دنيا کښې هسې برکت اېښى دى چه د هر چا په
زړه دارو په کا او هر غريب او محتاج مستغني کا زما پلار هسې نقل کا چه په
قندهار کښې د رافضي ګرګين خان جور و ستم تر حده تېرى وکا او خلق د خداى هسې څني

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذات سول چه بیمرګ خو بیا سول نو دوی به کوکران کښ مغفور رحمانی برګزیده صمدانی
حاجی میر خان هوتک سبا الم خیل ته ولاړل او له ښځی چاره د کار طلب کړل او لټو لو
او ډیل هر دول چه دی ویې ښځی کړی ښځه مغفور ریوه درخ ترما ښامه له نوزو پښتنو
خانانو او مشرانو سره مصلحت وکا او هیی تړون وکا چه ظالمان مړه کړی او خلاص ونه
لجور و ظلم وژغوری به پای کښ حاجی میر خان علیه الرحمه دویل راسی چه عبد الرحمان
بابا قدس سره هم ویو پښتو چه د ده دیوان ی خصوص کاهی مشهوره دی و بیت

ز د مکتوب غندی به بیته خوله ګویا یم | خاموشی څما تیری کا تر غوغا څما
کښت د عشق به نو ده زه ملا امان چیری | سمندر بوبه چه زیبت کا پیدا څما

د غه جیتوندی ولوستل ښځه مغفور حاجی او لس ته وویل چه د ظالمانو کار تمام دی
ما اوس د ستی خاموشی بهتر ده له خوله به بیا بیته نوله داکو ښنی کړو چه ظالمان
رک سی چه مناسب وقت راسی نو به زه پر تاسی ابلغ وکړم ښځه وقت باید قول تیار ریو
وظالمان له وطن وباسو نقل کا چه یوه میاشت وروسته جنت مکان حاجی میر خان
د اولس مړان او خانان را وبلل او په ما بجدی جرګه وکړله او لټولو بقرآن قسم
وکا چه دګر ګین خان ظالم له جوره څانونه خلاص کړی پر دی وقت بیا حاجی

(c) ketabton.com: The Digital Library

میرخان مغفور لہ رحمان بابا تحفہ دا بیتونہ ولو ستل بیت

پہ اسمان ئی رخ بیت کری پیساب و | خدای وما وتہ منبکا دی سپوږمۍ

چہ رقیب راته تری پہ زنحیر و | نچل حبیب را باندی پرانت ئی ...

پو حال ئی منت بار او مش رحمان | پہ صورت کښی د خل نشتہ د لو ... یا

نقل کا چہ د خدای پہ قدرت دغہ ورخ پر اسمان اوریځ هم وه چہ حاجی میر مرحوم

دا بیت ولوست سپوږمۍ کری لږ ښکارہ سو اوریځ ئی لږہ بستہ سوه خلقو هم دغه

یو الٰهی مدد وکا ئہ او بیا نو جنت مکان حاجی میرخان خاتمه د ویل دا دی د

خدای تعالی مهر او لطف هم زموږ ملګری دی اوس نو وقت دی چہ توری ته تکیه

وکا او وکا نو نہ له د غلجو ...غورو ... پہ ۲۹ د ذیقعدۃ الحرام ۱۱۱۹

هجری اوس قتل سو او د جنت مکان حاجی میر پہ مرد ید قند ... ونښتل او

د غلجانو ئی قتل مړه کړل اوس ما نو کاتب الحروف عفی اللہ عنہ نو ... د عبدالرحمان

بابا شعرونه را نقل کا

غزل

زه داسی دیوانہ د مجنون چا کرم | له رواج له رسوم بیرون چا کرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بنو بېړم چه د اچارې پما ترک شوه | لېونۍ د خپل شاه په افسون چا لرم
لومې سترګې کوم با نه لومه غمزه د | ډوب هېڅ نندې پخاله پخون چا لرم
توالله توفیق نو د فتنو راتخه ندو | په فتنو به روستر کو مفتون یا کړم

رحمان هېڅ لېځیله ځانه خبر نه کوم
په داسې نه زبون او محزون چا کړم

ذکر د شیخ الصالح محمد صالح رحمة الله علیه سبې وایي کاتب د دې کتاب محمد چه ملا الله یار الوزي په تحفة صالحین کښلي دي چه شیخ محمد صالح په قوم الوزي ووړ چلوک کښن او سیدي او عابد او عالم وو چه وقت کې په ده سېټه ن تیر اوه او د خلق ته ارشادی کا نقل دی چه شاد بېګ خان د قندهار صوبه دار شیخ محمد صالح د غوښتن چه کابل ته ور اوسي او هغه حلقو ته فیض ورکړی او په تدریس د علومو طالبانو ته برات وما شیخ محمد صالح ورته وکښل چه ما الدطمع د عزت نشته او په دنیا پسې ګک نه غواړم زما داسې مقصد دی چه دنیا ما ته راسي نه چه زه ورپسې م دنیا پسې کړم زما عزت غواړې ما پرېږده او چه دنیا پسې مې مه مسافر کوه چه د ده خط ورسید شاه بیګ خان ډېر ووېل زما هم ستا عزت مقصود و نه دې عزتي سبې وایي محمد

(c) ketabton.com: The Digital Library

په ملا الله یار د شیخ پیامد و کینی کتاب په تحفهٔ صالح ی نوم د پهغو کتاب کښی د شیخ شیخ علیه الرحمه احوال او خبری و کښلی او د ده اشعار ی یکښی ضبط کړل چه له هغی تحفه دا غزل دی چه شاه بیګ تندی کښلی

غزل الشیخ محمد صالح

د یلی وینی فیض هر سبا ورم
بیهوده منت د ولی د نور چا ورم

چه اشنای د شپی نا څاپه یاس کښیوت
رونړ نه زړه یکو کل پیټلی پیمار ورم

پر دنیا له ځې ت څوک د دنیا کی
زه د عشق پیا زار و ار د عشق سودا ورم

د یلی لیدل د رب په بهانکی
خزانی که د دی مل جهان پشا ورم

کر پیر تخت دی د سلیمان سور کړی کړی
عاقبت خاورو ته بند عمل بیشوا ورم

بیلار عشق خوشحالی پر ما حرام
زه صالح که په خوله خوبی پرزه ژړا ورم

غزل و له ایضاً رحمه الله

په پرزه ی غنچی ځریځ سی د چیښانو
رونړ بانسی په دارو د طبیبانو

چه لوړی ئی له ربخه خلاص پرزه رنځور وی
دادزړه دارو جو نکړه حکیمانو

(c) ketabton.com: The Digital Library

مګر بعد چه حبیب دی هم طبیب دی | کارسازی که د خوارانو رنځورانو
هیڅ اثر پاتی نه دی نکاند عالمه | هېڅ ویل د رو ګوهر د ناصحانو
نصیحت زړه غواړی د زړه نسته لوظ ګړی | زړه می وړی په منګولو خوبرویانو

که صالح ګنډی د زړه په پوهنیو پایی
نو دولت پر دنیا نشته طالبانو

ذکر د مقبول ربانی علی سرور قدس سره الولی   په تحفه صالح کښی هسی راوړی

چه شیخ علی سرور شاهو خیل لودی وو چه د هندوستان پټهانانو کی دیره واو خاوند د کراماتو او خوارق وو چه خلق به هر کله ځنی لیدل په مخزن افغانی کښی هم نعمت الله هسی وایی چه شیخ لوی لوی کرامات ښکاره کړل او خلق به وګرهیدل په تحفه صالح کی راوړی چه شیخ بخپلو مریدانو ته هدایت کاوه او وعظونه او د سوالونو جوابونه به ی ویل او د تصوف مشکلات به ی حل کول یو ورځ ی سوال ځنی وشو چه پس تر ا هر لحظه مرګی رجعتی است مصطفی فرمود دنیا ساعتی است څه مقصد لری زه خو به مرګ ورجعت کله دایم او مستمر دی او که دا مرګ ورجعت دایم او مستمر وی نو به حیات بعد الممات متعدد سی او د تناسخیانو عقیده به سی بعضه عارف ربانی سی جواب ورکا

(c) ketabton.com: The Digital Library

چه ذات ماسوا دی له بدله ذات د اسما ثابت دی او بدل متحلل دی بیتی دا بي اَنتَ اَنتَ لا یَبدِلَنَّ فَاِنَّ یَوْنَکَ فِی التَّحلل ولیس عِندک مِنهُ خَبَرٌ فانت وراء هذه الاشیاء دغه مرگ و رجعت بدنی دی نه ذاتي او بر کله چه تحلل و مونه سابقه ذرات لوی پر ځای د بری لاحقه ذرات او همدغه تجدد دی په دنیا عدم تحقق ثابتوی او همدغه چه مصطفی علیه السلام وویل اَلدُّنیَا سَاعَةٌ رشتیا کوی یه تحقیق صانع کېږي د عارف ربانی علي سرور لودی اشعار دی په دا غزل ځنی را اخلم

غزل لعارف الربانی

محبت پیاله می نوش کړه پیچا زکی
درست وطن رانه دریاب شو بي دیدن
که زه مي شم هم للګور کړم سر پور ته
د دي سر غوڅ د رقیب بیتیره تېغ سی
زه و یار ملا ما ناست ولیوله بلبه
ګران بلبلنون به د سغو مینو و بیله

د حق نور و بینم پس نو ګو دا یا ز کی
دیدمی مشق مګر خدای می سبب ساز کی
ناګهان چه می دلبر پو ته آواز کی
هم به رحم که ماد دلبر غوښت په مهر و ناز کی
پر غماز د باری کا ښي د غم ساز کی
چه تل ناست وی تجارت کی سره زار کی

ای سرور غمازان شوه بي حساب
پاک الله د صورت تش بي مغز پیاز کی

(c) ketabton.com: The Digital Library

دوهمه خزانه په بیان د پښتو شاعرانو چه زموږ معاصرین دي غفرالله لهم

ذکر د انشای بزم آرای ملا باز توخي

ملا باز توخي په الغز کښې اوسي او په اصناف د اشعارو کښې استاد دی غزل او رباعي وایي او د شاعرانو ایاز دی او زما په محمد هوتک یم همراز دی هله چه قندهار ته راسي زموږ مجلس پیتوه وي او یاران دده له لطافت د طبع ممنون ملا باز مبادي د علوم موسیقي او په فقه شریف کښې تیار دی له منطق او حکمت لولي او خپلو شاګردانو ته دی درس ورکوي د محمد په ابتدا د ځوانۍ تللی و او پښتو د شان ی له استادانو لوست کړی

لطیفه

هله له ملاقات ملا باز راغی او په قندهار ښی زما میلمه سو د ستی ما چرګ حلال کا او طعام می تیار په دسترخوان راغی ملا باز سبی شعر و وایه

شعر

بیرلو ورځی [illegible] || د باز برضد یو چیچی دی
د باز خپلم روی د مر ځښو || اوس می بس اپینکی ورځی دی

ما ژر جند سپین و دی بیم حلال [illegible] او د میلمه میلمستیا تر می پوخ کا دا [illegible]

[illegible]

بدله

راسه پر څنګ راسه لیلی تر مې نژدې سه لږ دل | بیه نز ځې چه مې ونه څښې پخو به ژړه نګو

راسه پر څنګ راسه لیلی ولې لما کړې بېلتون | دا ستا لعمده زړګي دی پېرزوینو کلګون

که هر څو تښتم نه پرېږدي مې ستا د عشق شوا خون | زه نخله مېرزم لغماز یه لېږدند پټي

راسه پر څنګ راسه لیلی چه د پرزړه کم ملهم | دا ستا په عشق کې مې ترشا کا د دنیا داره غم

حساب کتاب مجلس مې واړه کا ستا مینې برهم | لا ره ورته نسته چه د کښېنوم د زړو یکو ګل

راسه پر څنګ راسه لیلی چه د پرزړه کم یوری | کیجل د روا نلېد وارې سترګې به زړه دیم زړی

لیدل به ستا د مخ کوم اندېښنې نکم نوری | پکار مې نه دی ستا بې مخ د جنت زېړی ګل

راسه پر څنګ راسه لیلی چه سره وکړو خوالد | پر تا مین یم بې لتا مې نسته هیځ اندېښنه

زه د غره باز وم تا بندی کړمه قفس کې پر څد

یو وار مې خلاص که چه بیا زده کړم د وزر خپرول

ذکر د افضل السلاطین ظل الله فی العالمین شاه حسین لازال ظلال سلطنته من مفا[رق] المسلمین پادشاه جمجاه ظل الله شاه حسین بن عالم خیل میرتان د مغفور جنت مکان ... میرخان زوی د ... چه اوس پخوا اسی کښې پادشاهی ده او پښتانه ی پیوری ... پادشاه عالم پناه په ۲۳ د ربیع الاول په ۱۱۱۴ سنه هجري ... کښې د کلات

(c) ketabton.com: The Digital Library

پیدا سو هغه وخت چی حاجي میرخان د بیت الله ادا او اصفهان سفر وکا پادشاه ظل الله کوچنی و
اوله اعلم علما ملا یار محمد هوتک څخه ی درس ولوست او تر دوولسو کلو پوری د عمر ی
د فقه او تفسیر او منطق او د بلاغت کتب ولوستل او په قندهار کی له پلار ی مصالح
د امور سرته کړل او په جنت مکان حاجي میرخان په ۲۸ د ذیحجة الحرام سنه ۱۱۲۷
هجري په قندهار کښی وفات سو پادشاه ظل الله ثور لس کلن و او د خپل مشر ورور شاه محمود
خان سره و میر عبدالعزیز چه د حاجي میرخان ورور و پسله مرګ د ورور په قندهار کښ
مشر سو خو داوس رعایت ی کم کا نو په سنه ۱۱۲۹ هجري د شپی د نارنج له قصر له
بام خطا سو او ورا ولوید مړ سو د خپل عم تر مرګ وروسته میر محمود په قندهار کښ
پادشاه سو او د سیستان او کرمان پر خوا ی لښکر وکا په سنه ۱۱۳۵ هجري چه د
اصفهان د ضبط د پاره ولاړ په قندهار کښی خپل ورور پادشاه ظل الله شاه حسین پادشاه
کا او د قندهار او فراه پادشاهی تر غزني شاه حسین ته ور کړله او د لته لو غلجو ملکانو او
خانانو او مشرانو شاه حسین په خپله پادشاهی ومانه او خطبه او سکه ی په نامه مبارک
جاري سوه شاه حسین ادام الله دولته ډیر ورار او مشهور پادشاه دی د رعایا
په دادرسی او د داد خواهانو فریاد اوری د ظالمانو لاس کوتاه دی او رعیت آرام دی

د پادشاه

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه عالم پناه دربار کښې نور علما او صالحان لا ړلي افضل العلما ملا یار محمد هوتک
چه د پادشاه استاد دی لوی عالم دی په فقه کښې ی کتاب مسایل ارکان خمسه کښلی
دی بل لوی عالم د دی عصر چه د پادشاه ظل الله تر ظل لاندی ژوند کا د قندهار د جامع
امام ملا محمد یونس توخی دی چه د ملا محمد اکبر فرزند دی او د علومو تدریس کا او کتاب
د جامع فرایض ی کښلی دی په پښتو او بل عالم جامع الکمال ملا زعفران ترکی دی چه
مدار المهام او صدر الافاضل دی او د پادشاه ظل الله کین لاس دی او د محمد چه د
پادشاه زوی دی استاد هم دی ملا زعفران په حکمت او ریاضی او طب کښې استاد دی
او ځله ستد زعفرانی ی په حکمت او طب کښې کښلی ده دا کتاب ما هم لیدلی دی او مطالعه کړه
پادشاه ظل الله شاه حسین په جنګ کښې مړنی دی او په ډیرو لوړو همتونو کښې ګرندی د
غلجو طوایفو تر غزنی پوری دده پادشاهی ځغلی او په ابدالیو کی تر سیستانه او هرات
حکم کا په ۱۱۳۸ هجری شاه حسین لښکر د کا او د بهادر خان په سالاری ی
د شال او پوښب ولایت فتح کا او په کال ۱۱۳۹ ه پخپله پادشاه ظل الله تر
ډیره جات فتح کړل او تر ګومل ی ضبط کړل او س پر دغو ټولو ملکو دده سکه جر
ده او حکم ی ساری پادشاه عالم پناه په ارګ کښې د قندهار سخه قصر چه تاریخ با شی

(c) ketabton.com: The Digital Library

بلند پرتو په دغه وخت دربار کا پکتب خانه کښی او په مجلس کښی علما جمع کیږی او شعرا او فضلا
لیتو لوی زده محمد هوتک کاتب دد دی کتاب هم په دی مجلس کی یم او د پادشاه ظل الله اشعار
او ابیات په پښتو کاتب هم او کتاب د دیوان ی مرتب سوی دی کله په پښتو اشعار وایی
او کله فارسی نثر پی نظم هم میل کا او کتاب د دیوان استاد العلما ملا یار محمد قندی قرأت کا
په سهو و سقم ئی زایل کا او د پادشاه په اشعارو کښی لږ سهو لیده شی او علمای لوی
په بلاغت او فصاحت قایل دی او سماع ته مایل هسی وایی محمد کاتب د دی کتاب
په یوه ورځ د پادشاه ظل الله په قصر کښی مجلس و او فضلا او علما سره راټول ناگاه •
احوال راسو چه قاصد راغلی دی او پیغام ی لیږلی ځای د راوړی ملا زعفران
د باغ ور روی یوګړی پس بیا په مجلس ته راغی او زیری د فتح د شال او د وب ی
وکا او د پښتو نظمی عرض کړل

بیت

صین پادشاه د ... ننداره کوری | چه ی فتح په بنګر و ب و شال کا
دا زیری ی راوړی دی حضور ته | نو زعفران انعام پر سر زعفرانی شال کا

شاه عالم پناه زر زعفرانی شال ورکا او په دغه مجلس ی لوی حاضرینو ته شال ورکړ
شال او د پادشاه په انعام سرلند سول هسی وایی محمد کاتب د دی کتاب چه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پاچا جهان پناه اعلیحضرت امیر حبیب الله خان د پادشاه جهان پناه اشعار هم دیر دی او دیوان د دوی خوږ دی د لته یو غزل نقل کوو چه

مجموعه د کلام امول علوی کلام خان خوښ

غزل شاه حبیب دامت سلطنته

بلیاند دی د غمو بیچیا و مجبور کړی یم	په تیارو کی د هجران ی تا دور کړه یم
بیلیاند دی هسی او نیکی د خیرې کړی	ستا د فکر په گرداب کښی تل غبور کړه یم
د فراق پیری می مبیوت و مری تر	په جهان کښی رسوا که منصور کړه یم
په وصال دی هم نا پیاد د میډ د نړی	د بلیوی فکر په زړه کښی ناصبور کړه یم
د یاد عشق می و خوړ په ټیکر کښی	غمازانو په غمزو غمزو مجبور کړه یم

خلق یاد زما د عشق په لیونو کا

زه حبیب محبت هسی مشهور کړه یم

ذکر د شاعر شیوا بیان محمد یونس خان سبی روایت کا زما تر بوره رحمت بنوک

چه په سنه ۱۳۰۰ هجری پیښور ته تللی وم د هلته می چنیر کښی محمد یونس خان شاعر

شیوا بیان ولید او د ده اشعار می سماع کړل محمد یونس په د غه کال لویرش معن تواني و

او په قوم موسی خیل و چه پلار ئی نور محمد خان له موسی خیلو څخه د کسی و با بیر علم

او په نیبر کښی او سید د محمد یونس په پېښور کښی علمونه او کتابونه ولوستل او په هغه وخت چه عبدالرحمان بابا شهرت لرونکی و د هغه شاگرد سو او د شعر دیوان یی جوړ کا چه ډیر ښه غزل لری. د پخیر کښی معروف سو محمد یونس مهمان دوست او کریم سړی دی مسافرین به … کښی پر ډیره اوسی او کله شوک عالم او شاعر … ډیر قدر یی کا او په عزت دا یی او مېلمه نوازی کښی همت کا رحمت هوتک حکایت کا چه محمد یونس … ډیر با قدر کریم او ډیره … ماته ویل چه یو … شپه … زما عزت وکا او ډیره … اشعار … دغه دوه غزل رحمت ده دده له دیوان ماته را واړول چه په دی کتاب کښی ی … ثبت … د محمد یونس خان روح دی او معزز و لری

غزل

… بانډی سرچا — کله به یا موند شیرین وصل د دلبر چا
… بت … حسن روزی شوی — پیدا حسن بلیده شمس و قمر …
… خیل مهر رهبر شوی — راکاوه به د دلبر د نور خبر چا
… استاد … تر مشام شوی — دو باره به یا دوال مشکو عنبر چا

۱۵۰

(c) ketabton.com: The Digital Library

پو وصال لیسی خوناب نستر کو ووری | په آسان وصل به سوند ملتر چیا
با بیسته ئیلی به منو می پکور یش | څو جدا مله مجنون نشی له بر بیا
جدایي بی حق وریتریځ لا کند بیره | چه تو شلی د وصال شهد وشکر چیا

ولرم تدی کارو سپاره یونس
مقصود څه دی مینه لی په هنر چیا

غزل ولدا ایضاً اطال الله عمره

شیرین یار ځکه د دواړه سترګو تور دی | چه ... تور د ... دی ... په لور دی
په دنیا کښی چه بنیاد د اشنایی ده | پسه څه د جدایی پوزی پوره
واویلا د عاشق له پیر محره | لیونی عاشق ایزارنه پیدا رور دی
که بیدرد شاه لطف زبان د کوم دی | شاه د حسن خبر ملی لور پلور دی
د محنت جوری د درونده باندی کښیښو | خوار عاشق تر درانه بارونه دی نسهور دی
بادی بیم د څهد واورد ته نه رسیږی | هغه څوک چه شاه د عشق پر برق سور دی
چه د عشق څراغ ی توی پکو ګل کښی | هغه څه په لا مر ده توتوی ګور دی

زه یونس چه شاه یمینه کښی رسوا شوم
اوس په بیا رته جار واته رانده بعور دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

معیاتہ بامم یونس

خو چه نیم شبی [illegible] دیونس خمکی [illegible] حرام شد

[illegible] سر مد شعر [illegible] محمد گل مسعود [illegible] روایت کا رحمت بوټانه چه په دوران دسفو [illegible] مسعود زوی محمد د دویل سو چه پر [illegible] شا [illegible] واو سر [illegible] بدی ویلی اود یوه بدله د د فخر رحمت تر بور راتلل کا چه دلته ی کا [illegible]

بدله

چه ی [illegible] په بیمه شپه [illegible] بیل شو … اور په بانډ بل شو

[illegible] زوی غم لمانه [illegible] بل شو … اور بانډ بل شو

[illegible] لمانه [illegible] … سوی په اور تیمه

وبیته سو راپه کښی ورت مرض [illegible] شو … اور بانډی بل شو

[illegible] بنایست د رپوری [illegible] اور کی [illegible] … وریت دی پاور کره

دا سی [illegible] تا پور [illegible] غمل شو … اور بانډی بل شو

[illegible] خدای [illegible] محمد گل [illegible] … تاتد تل تل ژرا پری

[illegible] په او بلا [illegible] الله تل شو … اور بانډی بل شه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر شعر الزمان عبدالقادر خان ختک   چه د خوشحال خان ختک زوی دی نواب محمد افضل په
هسی روایت کا چه د خوشحال بدل خان ختک ترمړینې عبدالقادر خان په سنه ۱۱۱۳ هجري کابل کی
لیدل شوی و چه د ځینو د قوم څخه الی کابل ته راغلی او دغه روانو د تیریدلو خبری یی و بنکیلی
پر څوا کولی وایی چه عبدالقادر خان ختکی او کرندی خان و ختکو خانانو ی تابع و او د د
ی په سنه ۱۰۶۱ هجري ۲۳ د جمادی الثانی واقع شوی و اوس چه د غه کتاب کوم ما تم
د مشکاره چه دا خان به وفات شوی وی له دغه خو هسی لیکم چه وفات سوی بوی څکه چه
اوس ی چا د ژوندانه خبر نه دی راکړی له دغه مړوی خدای دی وبخښی هسی وایی چه
عبدالقادر خان په هندوستان کښی هم عمر ونه تیر کړه او هلته په نقشبندیه طریقت کښی د
سو متعبد او پارسا سړی و چه بنی و مشرتوب کښی انصاف کا او له خدای به یی ترس کا
عبدالقادر خان د شعر دیوان لری او د یوسف او زلیخا قصه ی په سنه ۱۱۱۲ هجري نظم
تصنیف نامه ی هم په پښتو کښلی او د شیخ مصلح الدین سعدی گلستان ی په پښتو راواړه
په سنه ۱۱۱۵ ی یو بل کتاب نظم کا چه نوم ی دی حدیقه ختک دغه کتاب ما په سنه ۱۱۴۳
هجري له صدر الزمان بهادر خان وبدیه د مؤلف په خط وبهادر خان دامت شوکه
هسی روایت کا چه په دیره ما دغه تا ... وموند چه دیو ختک پچیبط کښی و نقل کا
چه عبدالقادر خان له طریقت نقشبندیه کښی خلیفه هم او د پیر خلافت ی کا او د

(c) ketabton.com: The Digital Library

رشادی کا شیخ رحمانی سعدی لاهوری پخلا فت تا کلی و د عبد القادر خان شروند دبر
دی نواب محمد انور د ده سلی غزلوند لکابل راوپل ادس زه دلته لرحدیقه ختک تحفه دده
یو څو شوند نقل کاندم

غزل

دریغ تورغموندلیری شولد د ل
یکبنی غم د خپل اشناوی تل تل

شبنم وصل دگل پا مونده خاموش شو
تری محروم شوه په شور کاندی بلبل

بنده په ژبه د قلم شوه په مجلس کښی
شمع تا په د خپل سوز قصد دیل

عاشق هیڅ نه دوجره عشق لسوز
د النبه پری معشوقی ولگول

فانوس په پرده څراغ هم پټیږی
کری مخ په پلو پټ و ما لیدل

بیا تیم د پروانه چری ځان وسو
شمع اوربه تنذی بل کړ گرزیدل

درستقشید د یارو عبد القادر کښو
قد بی عمند په پالنگ باندی تحمل

غزل ولدایضاً

شد خوبش د پادشاهی تخت نقلو
همیشدی غم کوه دپر یو تلو

هم می اوس کری پیغلو وروی رږي
غافل مشه دد یو سترگو دو تلو

پیشیدی جمشید دل آزاری وی
دمخو مخزن نوی د کتلو

خلد

(c) ketabton.com: The Digital Library

خندنې کړي په زر دوزو جامو کبر | چه غاښ يې د عشق دا سپين
داجل د سور د تالخت نالېهاني دي | چه ميغ کوي تاندې تيرې د سو

مخ د زړه عبدالغنا در چه مرده وي

پکو خل د ننه نه ندي د سا تلو

ومن رباعيا ته

وقت د خزان و و مې ليد لي | يو ښو بلبلې چه ژړل په ليږ
ځواري ختندوي ويې ژړاي | چه بې گلونو و ياتيې ښه

ذکر د صدر الاکابر دوران بهادر خان ادام الله بقاء ته پړکا دوران بيقنده مشهور دي په بهادري او ټوريالي عوالي معروف د پادشاه ظل الله با نوي او د بنګړ وسا د شال او ښه وب کلاوې ي فتح کا او ډيرې ي ضبط کا د برې سمندي بحر خواته په ټه کا هغه ځاي اخلې او بري ې لرا زل په سر صد دې بيقنده ر کښې تو ال خلق ميړه او محتاجان او فقرا ي پکښې او سخاوت ماره دي د جود لاس يي زر بخش دي هر کله د غريبانو دستګيري کا پادشاه عالم پنا د شاه حسين ي په ځنګ بند کا او عوام ي په امير الامرا ياد کا خان ساليمان په علوم کښې عالم دي او په اشعا بې نظير شعرا او علماء يې لاس د کرم پالي او ښيکلي ي مجلس لري لطايف خالي نه کړي

(c) ketabton.com: The Digital Library

عمله بنی په دوران طاق دی او پابند نه په علما، ته حاتم دی چه لسونه راسی علماء او شعرا سیلمه کا او دوی ته بښندنې وکا خالق تعالی دی داکریم دوران او حاتم زمان تر ډیره ترونده ساتی آمین یارب العالمین بسی وایی کاتب الحروف محمد هوتک غفرالله ذنوبه وستر عیوبه چه خان عالی مکان دوی کتاب د پاره لیکلو اشعارو څخه ما ته یوه بدله راکړه چه د نقدی غنت کوم چه کتاب له ذکر خیر دی حاتم زمان خالی نوی او هر څوک چه ولولی د عاو به وکا هغه بدله دا ده

بدله

بېلتون د زور دی تر لیمو می سهار شنم څاڅي — لکه شبنم څاڅي
دا مرد یاقوت می پلمن کښښتا په غم څاڅي — په غم الهم څاڅي
گوره لیلی باران د اوبښو ستا په چم څاڅي — څنگه پرچم څاڅي
راغله لیلی په ښکلی خال ښکا په گلو کوی — په سرو څنگلو کوی
سهار چه وزی سیل کا باغ په بلبلو کوی — گل په اوربلو کوی
ملالی سترگی یی کا قد په وېر ژړلو کوی — زیب په کنځلو کوی
ډژوبل زړه ویني په هر گړی هر دم څاڅي — لکه شبنم څاڅي
منگلی مخلی د باغ پلور مه ښکا مه کوه — عاشق رسوا مکوه
وربېت سوی زړه می دی امین پوری خندا مکوه — رالنده جفا مکوه

زه یم پتنګ تري ډیوه ما حلبلا مدکوه	نور ظلم بیا مدکوه
یم ستا لرعشقه لیونی پر ما ما تم تاخي	غم او الم ثا خي

ذکر د شاعر حقیق ملا محمد صدیق پوپلزی

په ارغسان کی اوسی دیار محمد پوپلزی

زوی دی او د دی زمانی ځوان شاعر دی په عمر درویشت کلن وی صرف ونحوی

پر ملا محمد لوز بریتخ ویلی دی په فقه او منطق هم پوهیږی کله په قندهار تدراسی

کاتب الحروف ی وینی او مجلس ورسره کا عشق ځوان دی او زړه ی لړ لاسه ایستلی بخیل

محبوب لیسی ژاړی زاری کا ګریانی کا دردمن زړه لری او سترګی داوښکو ډکی لری

مینی سی په اوسوی دی په لکوره ګلی ورکـوی سوزناکی بدبی لولی او کله په دډ ښندا نو

په ډلـه کښینې مجلس ژړه وی او غمجن زړونه پچیلو ناره غلبلو سوځي زمانډ دد

پر ځوانی افسوسونه کا او عشق ی جنون ته رسیدلی دی بالبداهه اشعار وایي او

د زړه درد په سوده کوی یوه ورځ د کاتب الحروف پلوز کښنـوا وما ی د حال پوښتنـ

کوله د زړه پخوالاکښیوت ژړل ی او دا بدلـه ی بالبداهه وویله

بدله

لکه بلبل په بیله ګل بل ارمان نلری	هسی بی یاره بله بیله عاشقان نلري
په ژړا کاندم بیلـه یاره بل مطلب نلرم	په هسی سوز یمه پوهیږو بل سبب نلرم

(c) ketabton.com: The Digital Library

بې یاره نور څه نغواړم هر نور مطلب نلرم　　په څوک مین نه یم بې له یاره بل ارمان نلرم

تر ناپه ځان قربانوم دا ای نیازمنده یار　　تل دې ځمونږ ګلو مدام ای نیازمنده یاره

لس تر ګوا دېنې تو یو مدام ای نیازمنده یار　　زړه مې بې تا په یو ساعت د هر او توان نلري

که ته مې وژنې که پرېږدې اختیار خو تا لره دی　　غم د پیدا نه دی بېچاره خاصې مالره دی

زړه له دراغلی دی میلمه سابېګاره دی　　دزړه لکور څه تنګ په هیڅ هیڅ شان نلري

ذکر د برګزیده سبحاني ملا پیر محمد میاجي　　ملا پیر محمد هوتک د ملا سرور مغفور

زوی دی چه ملا سرور له میا فقیر الله صاحب څخه استفاضه کړې وه او ملا پیر محمد لخلد

بیلار غنیض و موند د علیین مکان حاجي میرخان سره ښیجګو کښې ملګری و په د شاه ظل الله

و رور شاه محمود ادام الله دولتهم اصفهان ته ولاړ ملا پیر محمد هم ی هلته د خوبت

اولد الناس میمون ی استفاده کا او خلق د خدای شریعت او د امام اعظم صاحب

مذهب ته رابولي نقل کا چه په اصفهان کښې میاجي صاحب له روافضو سره مباحثې کا

او په دلایلو علمي دوی ملامت کا لکه چه علماء روم چه ور اصفهان کښې دي هم

ملا پیر محمد صاحب عزت کا او پیر افغان ی لقب کا میاجي صاحب په علم اخلاق

کښې یو کتاب کښلی دی چه افضل الطرایق ی نوم دی او بیا هغه کتاب د عقایدو او

اختلافو بیان کا یو بل کتاب هم لرینه چه القرایض فی رد الروافض ی نوم دی بد

---

۱ دفتر

(c) ketabton.com: The Digital Library

افغان الطریقی کښی ی د احکایت کښلی دی چه زه ی له هغه کتاب د لعل ثبت کاندم چه پد دی کتاب کښی یادگار وی

حکایت

شیخ متی په خلیلی و | دی لا آره لوی ولی و
یو ورځ روان پر لار و | لوی ښختن په استغفار و
کړده ذکر د غفار | یو شپه نو اوزگار
پردی لار وی تیر د گټی | لاری محکمی وی په پیچی
د میری شپی راغی رویدار | پدی صافه کړ لیدلاس
یو دبقان به آبیاری کړه | شپه په شپه به ی خواری کړه
ده بد لید پیتوره شپه | شیخ متی په زیار اخته
لرا صفد به بیزار و | بتوله شپه به هم بیدار و
یو شپه را تیر ملیار سو | شیخ متی ته پگفتار سو
ای د خدای رویدار شه کړی | د دمره زور زحمت پرته کړی
ته بادار سي د ولیانو | ته قدوه د صالحانو
ستا د دوخاوری سر زر دی | د هر چا کحل البصر دی
پشپو شپو سي ته بیخواب | په زحمت په اضطراب

(c) ketabton.com: The Digital Library

پاکوی دلاری گمتی | پہ دی مخاورو شہ دی گمتی
داسی دوی شیخ مستی | دمولا لعشق ہیتی
پہ خدمت دخلق الله | یو گړی پہ یوه ساه

تر ہر شہ بہتر دی ورده
زده کړه دا خبره گوره

ذکر دشاعر خوږ گفتار الہیار افریدی عبدالعزیز کاکړ ہسی روایت کا یہ دا شاعر پہ
بوری کبنی اوسی اوس دتخلو پښتو کالو یمر دی دیوان دشعرلری کلام ی شیر ین دی لکه
عسل ماندی عبدالعزیز کاکړ دعد غزل را کا پہ دی کتاب کبنی ثبت سی

غزل

پہ ستا پغم کبنی بندیوان یم را بہر بہ نشم | دبلیتون اوبنی تو یوه بی پر بر بہ نشم
ب دی لتاړ دعشق پغیم کړه پہ زما حال و وینی | ښتن بی بر وند عشق دی ہیڅ پر بر بہ نشم
مردی پروت یم دگدا پخیر نظر نکوی | کو مرمد ہیم بی ینا ر یاره ستا نظر بہ نشم
او دی دمینی راند بل کا سیری وریت دکړ ملد | ستا دوصال پہ ا وبو سو ر سوی ځیگر بہ نشم
کو جفا کاندی کو وفا پروت دی و در تہ بیده | ستا له دلبار جدہ مخ نکړم پہ بل در بہ نشم

الہیار و لپاره دی پہ دلبار نظر دی غواړی لیلی
کو می ہر څو ریتی شر ی از ه پر حذر به نشم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر صدر دوران بابوجان بابی

دکرم خان بابی زوی دی چه په الغز کښې اوسیدی هغه وخت چه حاجی میرخان علیین مکان لقندهار کښې دغلجو لښکرهاتَکا او گرگین خان ی واژه بابوجان بابی ار کلات دیر غښتلی راوستل او لا ماشوری د قندهار ښار حصار دینو او هغه وخت چه ی گرگین خان مرکا نو دی په کلات کښې د حاجی میرخان در خوا حکومت کاوه وایی محمد کاتب الحروف چه په کال ۱۱۳۴ هجری چه شاه محمود پادشاه د پادشاه دوران شاه حسین وزور لښکره کاوه او اصفهان ته دیر غل عزیمت و کا بابوجان بابی سره د خپلو غښتلیو ټوانانو چه دری زره تنه هونکه او توپخی او ترکی او تخنی اکاخیل راغلل قندهار ته او د شاه محمود سره و لاړل اصفهان ته په جنگو کښې بابوجان بابی هسی میرانه وکا چه رستم دوران ی هیر کا بابوجان د میاجی صاحب شاگرد مرید و او په سنه ۱۱۲۹ هجری ی په مثنوی د شها او گلان یو قصه نظم کړه چه پښتانه ی نقل کا په مجلسو کښې د کتاب قصص العاشقین لومړی اوسلا مبد مثو ری په دغه کتاب کښې د عشق توصیف کا او هسی وایی

مثنوی عشق

عشق یو هسی توریالی دی || چه پیر هر ځای ی بری دی
د عشق اور هسی سوزان دی || چه سو ځلی ی جهان دی
زړه بی عشقه کله زړه دی || چه بی عشقه زړه د مړه دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ندی عشق په یوه رنګ | کله صلح کله جنګ
پښتانه کا ندی متل | چه دی خوږ تر شات عسل
چه بې عشقه سرکړه دی | لښتی بې مغز پولاده دی
زړه بې عشق بکار نه دی | هم هر زړه سزاوار نه دی
چه د عشق وکا خبری | کړی پخوبه داهر نظری

د یاکا نو عشق سزا دی

امانت داد مولا دی

ګرد افصح دوران ریدی خان مهمند ریدی خان زوی دی دغیاث خان او دمسعود خان مهمند لمسی دی چه کلی د مهمندی پیاهد بالامی غیاث خان د حاجی میرخان علیین مکان همراز او ملګری و او ریدی خان اوس تکړه سړی او دآشنا یانو همباز او دمساز شاعر دی د پادشاه ظل الله پیش کښی عزت لری او د شوکت او عنت خاوند دی پر آشنا یانو مهربان دی او د کاتب الحروف مجلسی دی اشعار ی خوانه دی او د بلاغت علوم می لوستی دی پر فقه او تفسیر او صرف و نحو کښی هسی ښه او پوره لوست لری چه طالبان ی حل د مشکلات ورځنی کا ریدی خان په ۱۱۳۶ سنه اصفهان ته ورلاړ او هلته ی دشاه محمود سره صحبتونه وکا بیا قندهار ته راغی ویو کتاب ی پشرح د حال او جنګو د حاجی میرخان او شاه محمود وکښلی د اکتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

څلور زره بیتونه دی لومړی دی محمود نامه کله چه ی د پادشاه ظل الله پنځه کښ
ولوست زر طلاوی صله ومونده له دی طبع کښی هسی جواد بیت پروت دی په سعد
صله دی پیو ټو ورځی پر یارانو او آشنایانو نثار کړه او ریدی خان غزل او مثنوی
او رباعی پنځل دیوان کښ لری او محمود نامه دی هسی خوږ کتاب دی په اکثر بیتانه
ی پنځلو کښی لولی د ګرګین خان ګرجی دوړللو قصه او د اصفهان د فتوح تو نقلونه
ټول پکښ ستد هسی وایی محمد کاتب الحروف په ما له ریدی خان هم درخواست وکا
چه په دی کتاب کښ د محمود نامی څخه ډیره برخه ثبت کا نو هم ریدی خان هم ما ته
د کتاب یو باب راکا چه د ګرګین خان دوړلو قصه ده او هغه ما دلته وکښل په توفیق الله تعالی

مثنوی نقل له محمود نامه څخه دی

په بیان دوړلو د ګرګین خان او مدح وصفت د حاجی میرخان علیین مکان

اوس به زه تاته حکایت کړم د بنو || خوږه روایت د ګرګین خان د وړلو
چه میرخان تللی اصفهان ته وه نه || مخ ی ملکی د پاک سبحان ته وه نه
پاچا ته ی عرض کړ ټول احوال د پښتون || د ګرګین ظلم به احوال د پښتون
پاچا ویل زه نسوای کولای چاره || د ګرګین خان ظلم ستم دیاره
کله ی معزول کړم قندهار له پیرته دی || جور و ستم او ظلم شعار ند پیر به دی

گرگین خو گرګ دی ګرګ څو ظلم کوی　　وینی تووینه هم لیونه څیری

زه هم خالیف یم چه بد ګڼم ګرګین　　نامسلمان دی ازمنی دی بیدین

نه چه اسلام کی لحاظ پابند ګڼیږ　　نه نصرانی نه له عیسی بیزیږ

بیرته هم زه چه خدای کړی قهر بکاره　　د سلطنت یې نا کومرسی تیاره

میرخان ویل ای حسین پاچا وګوره　　حال د حاکم او رعایا وګوره

ګرګ د ایله کړه پر رمه سو شپان　　جور و ستم کا نه دی بیحده ګرګین خان

موږ له طاقت نسته چه کړو بد یاتی　　صبر پر ظلم د ظالم ازمنی

د اشلورم واردی راځم سلطان　　عرض د ظالم له لاسه کړم سلطان

که دا پاچا نکړی داد خواهی د مظلوم　　ظالم حاکم کا ظلم ډیر په محکوم

جور چه د ډیر سی سلطنت سی برباد　　د ظلم قصر پیښا بی بنیاد

عربیه اَلْمُلْکُ یَبْقٰی مَعَ الْکُفْرِ وَلَا یَبْقٰی مَعَ الظُّلْمِ

کافر کولای سلطنت سی مدام　　که دکړیا داد نوی پاچا بر پرانام

مګر ظالم نو نسی کړای سلطنت　　خالق رحیم دی ورکوی خلافت

پاچا قد چه زړه ی وی پهر وداڼ　　د خدای عیال ګڼی پر محکمه انسان

سلطان وا ورته ښی خوږه داوینا　　مکره ستم د خلق الله پهر چا

(c) ketabton.com: The Digital Library

د ستمګارو پای به راشي وي خراب
د ظلم اوري کا بخیله تراب

د مظلوم آه د اسې کاري دي ګوره
چه اوري نخي د ظالم ټکوره

ملبي به بلي کا د ظلم پکور
تو له به کاندي بېنوا پېدې اور

سبا يې ظالم په رحم دکا پيځان
په ظالم خوار نکړي خپل ځان او جهان

سلطان ګوره پير ځان رحم وکړه
خپل کلي کور په جور مه د ورانګوره

يا په چا قدهي دنيا وکړه ميرخان
خو غوښې ندو اور بېدو له پيځان

ګرګين ي پر ليږو قندهار کي ظالم
نني کړ دفع لاس دده له عالم

ګرګ ي شپانه کا په کړي خوار رعيت
د ګرګ بچيو څيري په ظلم و وحشت

ميرخان خو له بدي ولاړ حجاز له په کړي
رسول د خداي ته پر ارزي داد خواهي

داد خواهي د ميرخان په حضور د سيد الانس والجان

ولاړ ي د شپې ي پېښ رب کا فرياد
رسول د خداي ته په سو قوم برباد

ستا پر امت راغي د ظلم دوران
واوره رسوله د دې قوم فغان

پښتون خو ستا پر نامه ځان کړي فدا
اي خير الناس واوره تدي ندا

وتر غوره دوي ته د ظلم له لاسه
ګرګين ملنځ د پښتون وباسه

(c) ketabton.com: The Digital Library

تا پامه دی کلمه گوی پښتون — نه بسی بیځکله لتاندراستون

زگ وژړندون هو د اسلام دپاره — ستا د درباب ستا د سلام دپاره

مدمو کړه هیر خیرالوری رسول — فخر کونین نورالهدی رسول

او بنکی ځی ځاځی پر دربار یم ولاړ — قوم سو پاورد ظلم تتولد لتاړ

یو ولد نظر وکړه پر موږ به پر موږ — وظالمانو تهٔ تر څو به یو پېر

ستا لطف د مهر دی شامل پر جهان — برخراب زړه دی ستا پېمهر ودان

لدستا نظر نوی خراب مو پښتون — پاورد ظلم تور کباب مو پښتون

راغلم لدلیری ستا دربار ته نبی — ته می شفیع مه د خدای غفار ته نبی

په پر پښتون قوم نازل کا رحمت — کړی ی خوندی ناموس یچپل مرحمت

لاس د ظالمی لگریواڼ کالند — وبچ سی د ظلم د گندو خیرو دنلو

ستا شریعت سی تینګ تمنځ د پښتون — ورک سی بیلیدا و کم سی ترخ د پښتون

وامی دی سوال ولاړ د درته یمید — محتاج د تش و لږ نظر ته یمه

د قوم حال کړم درته عرض باادب — ته ی بادار د کل عجم او عرب

بلید تا ملری پښتون نوا لگر — ته ی ملهم د خوږ د وږ زړه د پرهر

وشرغوره زموږ نامه وناموس لدبیداد — کړه بی ناموسو ظالمانو برباد

مر

(c) ketabton.com: The Digital Library

سر که را پورته زمو په حال وګورد | د ظالم ظلم بد احوال وګورد
ندی لتا شرم و حیا سته نه بیا | نه شرم کا مذی له عیسی ارمنی

عرض مې د حال وه وتا ته پیشوا
بلخصوص که مو نسته څوا نګر په نیا

خوب لیدل د حاجي میرخان چه په مدینه طیبه کښې او زیری د نجات له ظلم

چه میرخان هم عرض وا حال د ظلم | هغه شپه مات سو توره دال د ظلم
میرخان په خوب ولید صدیق اکبر | چه ورسره حضرت فاروق و عمر
وې اې مسکین بزیری نور د غم مکوه | قوم د خلاص سو کورت ماتم مکوه
ولا پښد قوم ته دا زیری کړه زر | چه د ظالم سو کم نقصان او ضرر
په ثبوت به خدای له ظالم آزاد | نه بسی ننګ او ناموس ی برباد
خدای به دا قوم کا په رحم ودان | قوم به ی وینه مجاهد په جهان
تل به د خدای په بندګی کړوی لوړ | څول بڼی نکا مرید تلید ورڅور
کلمه د خدای بوی جاری یا قوا | ورکوی دوی به پړدی لاره کی اه
څوی طره وی د اسلام به مګری | نه لبسی ورک بوم د دی قوم لښکری

زیری اوریدل د میرخان او فتوا اخستل له علماو

انزیری چه واورید میرولیس خان پیغام | خوبن سو د بخو په پیغلی کلام
بیای پیدا کړل علما د حرم | مفتی قاضی او هم پیشوا د حرم
حال ئی د ظلم د ګرګین کا بیان | فتوا ئی وغوښته له دوی میرخان
ټول علما د دین فتوا ئی وکړه | سمی تحریر هم ئی انشا ئی وکړه
چه د ظالم د ظلم رفع روا | په تیر په وی دی له اسلام سوا
حاجی میرخان راغی وطن ته بیا کال | قوم ئی ولیدی په ظلم پایمال
په تدبیر کښیوت چه ناموس وساتی | تنګه د قوم کا په تینګه خوندی
مشران ئی ولیدل د قوم لیکلا | وددوی ته وویی د حرم ماجرا
دعا د خوب او هم فتوا د عرب | قوم ئی کا د خان د بنو لطلب
ګرګین خبر سو چه میرخان ټګلوی | وی کتله چه افغان ټګلوی
ظلم ئی ډیر کا پر خوارانو د قوم | خان ئی کا ګرګ د غمخوارانو د قوم
مشران ئی را وستل په صبر و په بند | منافقین ئی کړل په قوم سربلند

مصلحت د میرخان او قرآن کول د قوم او بیا وژل د ګرګین خان

حاجي میرخان وکا تدبیر مصلحت — پښتانه قتول سول پنا موس او پت

ملو لو قرآن وکا چه خان کا خوندي — له جور و ظلمه د ظالم ارمني

سید ال ناصر او بابو جان و بابي — یل بادرخان و د بادرو لمسی

میا جي هم راغی د میرخان پکومک — یوسف را قتول کړه له د سیوري هوتک

عزیز نورزي د دلارام پهلوان — ګلخان بابر د بل ولوب بریخ خان

راغي لفرو د الکو د حلبک — کاکړ ځوانانو د لښکر د کومک

بل یحیی خان بل ی زوی محمد خان — قتول سره یو سول چه کړي ګرګین خان

یونس کاکړ وکا یرغل په ګرګین — پښتنو جوړ په ګرګیانو ناورین

ګرګین ی مړ کا قتول کړ چې سو کشتار — قوم کا خلاص ظلم و جور غفار

قندهار وینو حاجي میر پیهمت — قوم ی قتول کا ورتې کړ نصیحت

په ظالم ومې اوس لو موږ سو آزاد — خالق دی نکا پښتون قوم برباد

پاپیا ظالم دی موږ ډې تو لکا لښکر — بیا یې په وسا تو خانون له شر

(c) ketabton.com: The Digital Library

صفهان ډک واړ لښکرو د شاه
سبا به د راسي پر ګوند سپاه

نه به پښتون پرېږدي پر مخ د جهان
ورک به کا قوم ننګه نښان د افغان

دښمن قوي دی راسي کي اتفاق
ځان مو چيتو کي لېري کاندي نفاق

يقنده هر کښ ی راټول کړل خانان
لټوله د قوم اختيار دار مشران

هر قوم ورکړله ځوانان قورباني
ټول وغښتلي ټنګيالي جنګيالي

شل زره بيځ سول چمنځ کي د ښار
ګرده ولاړ و د مير خان ګفتار

ميرخان انصاف کاويښ ښيري سا مشر
قوم ی وند لکه زوی او کشر

پر داسي کار و کا حاجي ګرندی
د پښتو ناموس ی و کا خوندي

کال و يو سل نونس او زر پيشمار
خلاص سو ظلم د ګرګين قندهار

ظلم پای دی هسی وران عالم
زری پظلم څوک و دان عالم

ظلم او رپه بل مي سوځي جهان
پکښن کباب سي ستمګر ظالمان

ظالم جفا کوي پر ځان نه پر بل
وينځ هر څوک سزا د خپل بد عمل

زړ

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د عالم کامل ملا محمد عادل بریځ

دا ملا صاحب په قوم بریځ او عالم او متورع سړی دی خلقو ته د سبق لار ښوونه کا په ښو اوکښ اوسی او ملابانو ته درس کا دده پلار ملا محمد فاضل هم ښه ملا و په روصندربانې کتاب ی کښلی و ملا محمد عادل هم یو کتاب نظم کړی دی په محاسن الصلوة ی نوم دی او د لمانځه مسایل او ثوابونه او د تارکینو عذابونه یی پکښی کښلی دی دا یو څو بیتونه له هغه کتاب د لته را نقل کوم چه یادگار وی

بیت

هغه خلق عاصیان دی — چه په فرض کښی کاهلان دی
چه فرض نه کاندی لعقده — دوی بی شکه کافران دی
چه وای کړم بی زده ی نوی — که طعام خوری حیوانان دی
علم فرض پر هر سړی دی — چه فرض نه کا څه کسان دی
چه پر قصد یو ملونځ قضا کا — په دوزخ کی ناستاندی
خدایا ته زه امان غواړم — له هغو چه فاجراندی

له هغو سره چی گډه کا
چه خاص د ایمان نه دار اندی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د شاعر شاطر محمد طاهر جریاهی د محمد علی جریاهی زوی دی
پیغنه هر د کانداری کا د بنگا پور سوداگری لره او هلته یی خوش طبع خوان دی
طبعی میزل ته مایل ده او کله کله به ئی اشعار هم وایی ایکلو کلو همیشه کنبی
دیلاره سره او سیدلی او هلته ئی له اکثرو علما و نجو لوست وکا او علوم ئی
زده کړل د کاتب الحروف سره آشنایی لری د کانی قاهمد لوغالانو مجلس گادا
وی دیار الو مره خوش طبعی او ظرافت کا هسی وایی کاتب الحروف محمد هوتک چه
یوه ورځ ئی یو یار د کانغرائی په نوم وه محمد عمر خان پتقوم لون گانړی
پتقصا د طبع لطیف لشاعرانو سره آشنایی کا او پخپله هم اشعار انشا کا محمد عمر خان
د محمد طاهر سره ظرافت کا او لطیفه نکات یو بل ته سره وایی محمد عمر وویل لس کال
د محمد طاهر سره مجلس او وینا یم خو هیڅ اثر د مجلس نلیدلی که او ندا الصحبته
موثره مصداق نیکاره کیږی په سبیل د مزاح ی دا قطعه په مجلس کښی وویله

قطعه

وایی دا په محبت کاندی | یو له بله دی یر اثر
پیکلو دی مصاحب سوم | تا صحبت نکړمد ضرر

محمد طاهر چه طبع ظرافت پسند لری او هسی نکات بند ادا کاهی قطعه په جواب انشا کا

قطعه

(c) ketabton.com: The Digital Library

قطعه جوابیه

صحبت د یار کا لګوره　　　منکر نشي دا شر

قدر محض بغدیش وي　　　اوس انسان سولی بشر

محمد عمر خان پلرانت له محمد طاهر پوښتنه وکا چه ستا نوم طاهر دی خو مطهر نه دی
محمد طاهر هسی بیت ووایه　　　بیت

زه وګړان وته طاهر یم　　　خو وتا ته مطهر

ذکر د عاشق پاکباز دانای راز ملا محمد ایاز نیازي　د دنیا تارک دی او پرهیز
او ورع کښې ریاضت کا او په طریقت کښې مرید دی د میان عبدالحکیم قدس سره
العزیز کده هم یا صل د قندهار د ښار ساکن دی مګر په میاشتو ورک دی لکوره
او سیاحت کا او په حضور د بزرګانو حاضرېږي او ګوښو کښې په عبادت بخت
وی نقل کا چه ملا محمد ایاز په شپو شپو وینې وي او پر د ښتو او غرو ګرځي؟
ذکر کاندی او د خپل پیر دستګیر پر مخ راسی ژړا کا او هسی وینا کا چه تاب
د مظاهرو د جمال او کمال نلرم ځکه نو تښتم ملا محمد ایاز ښه آوازی او کا
کله چه خپل اشعار یغنا سره لولی خلق ژړه وی او دیوان د اشعار روی
د پیر ستین دی او نکات عارفانه یکښې شته هسی روایت کا چه ملا محمد ایاز اکثر

(c) ketabton.com: The Digital Library

پېغور وکښې ګرځېدی او د غرو وحشي او خونخوار حيوانات ده ته ضرر نه رسوی ملا
عبدالحکیم چه دده شاګرد دی هسې وايي چه څو مياشتې مې استاد نراغی کور ته
او زه د ده پېلا بېل ګرځېدم پېغور وکښې یو ځای مې ولیدل د شرمښانو لوګله چه ګرزي
او يو د بله سنګولی سر د ایښی ما ځان پټ کا او پېغوره کښې پېنهان سوم چه شرمښان
ولاړل هغه ځای ته ورغلم او هلته مې محمد ایاز وموند چه پد راغنه خوب بیده و
او هغو وحشي حيوانا تو هيڅ ضرر نه وو ورسولی بلکه وېښ سوی هم نه و ما چه لنخوب
وېښ کا او واقعه مې ورته بيان کا ده وویل هغه شپه چه د خدای په محبت و دانه وی
د حيوانا تو ځنا بنو نه ور اینږی د حقیقي انسانیت مرتبه هې هسکه ده چه د حيوانيت
لاس هلته نه رسي او کله نفس اماره چه د نفس مطمئنه ځنځ تښتي او ځای ګیږی
بغسي هم د حيوانيت په درياب کښې لاهو مخلوقات د انسانيت مره ځګره نسي
کړای او له پرېتمدی تښتي ملا محمد ایاز د شعر خوند دیوان لري او د بېرښه عارفانه
اشعاري پکښې جمع کړي دي چه زه یې د هغه یو څو رباعی په بایان د عارفانه نکاتو
را نقل کا نه م

رباعی

ره هغه دی چه لري د عرفان برخه | د غه بند ده پر دنیا د انسان برخه
هغه نه پره چه ندی هېر نه عرفان وی | ورې پد ژوند کښې د ناچیز حیوان برخه

(c) ketabton.com: The Digital Library

ولہ

محبت د آب وخاک دی بی بنیاد | راسه ښکلی دونیا خون آباد
کړد زړه سپین وی دخدای محبت | پر صحرا بوی بی کوره اوره بناد

ولہ

زړوند خو بن کړه دابنکلی ده درښتیا | ملکه بیا باندی تیرند پیجفا
دخدای کور مورانوه پدستمو | دخدای کور و گنډ زړه چه وی صفا

ولہ

په دخان پیغم اخته وی عاشق نه دی | هغه څوک دخدای دیني لایق نه دی
یا بدخان یا بدجانان کاپرستند | څو کړ چه ځان ی لکاهیر خو صادق نه دی

ذکر دلوی واعظ ملا محمد حافظ بارکزی   داعالم د محمد اکبر بارکزی زوی دی
په پقندهار په کښېنند خوا کښې اوسی او دعلوم مروجې لوستی دی فقه کښې استاد دی
او په جامع گانو کښې د جمعی په ورځ وعظ کا نو په واعظ مشهور سوی دی کله کله
په خطبه کښې هم اشعار هم وایي په تول نصیحت دی یو کتاب ی کښلی دی چه نوم
ی دی تحفه واعظ او په دی کتاب ی د تقوا او زهد وعظونه کښلی او خلقو ته
ی امر په معروف او نهی منکر کړی دی محمد حافظ واعظ پر ښتیا و بلو مشهور دی او

(c) ketabton.com: The Digital Library

د پادشاه اولو یا لوی هیڅ کښې هم د خدای امر ښکاره وایی او بې پروا نکوی پیر طریقت کښې د میان نور محمد صاحب مرید دی او تدریس کار د اعلما وو فقه پوهنه یار کښې طالبان د علوم ی له مجلس څخه سوځي او په حلقه د تدریس ی کاما جز وی دا وعظیه بدله مارا وا خیستل او نقل می کړه له تحفه د اعلا حضرت چه مسلمانان ی و لولی

بدله وعظیه

کم بخته مکړه پر دنیا د ونګوون — کډی زر په عزاییل د جنت ګلون
کم بخته مونږ یو میلمانه پر دنیا — وطن مو بل دی آخر ځو پر شتیا
هم به ښه بلسی را معلوم په عقبا — تو له سره اور کی پامان ځانون
کم بخته مکوه حرام چه بد دی — چه کړی حرام سخه باطل کی دد دی
اعمال ی تول له عقبا کی رد دی — په لویه ورځ به ی وی تور مخون
کم بخته مکوه حرص قرار سه — تا د رب کوه صبور پکار سه
توښه د دین وړه پیدی کاروبار سه — چه بی تقوی ښی پیدا سو دون
کم بخته مه د حرام پر لوری — خدای به دو تانه په غضب و ګوری
کډکلا زړه عواری ښایسته ښی حوری — بی ځای امر ده بی پروا پلون

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د نصرالدین خان اندړ. نصرالدین خان د محمد زمان خان زوی دی په زمانه کښی د پادشاه تیمور شاه حسین له غزنی راغلی او پیقند کښی ساکن سو په مقتضا د طبع صافی یو څه مدت د صدر دوران بهادر خان ورسره او بیا لګ د ملازمانو د پادشاه ظل الله منسلک سو ځکه چه شجاعت او بهادری یې په طینت کښی وه نو په دلبر ورځوی د پادشاه او بهادر خان عالیشان لخوا عزت د موند او د مستقیم طبعانو سره آشنا سو نصرالدین خان اندړ په سبب د اشعار روایي او زموږ د زمانی لموزونانو څخه ګڼل کیږي دیوان د اشعارو لري او نصر تخلص کا الحق چه نصر پیزرم او بزم د نصر خاوند دی او د یارانو او موزونانو په منځ کښی مقبول په دی کتاب ده یو بدله په یادګار کاږم چه څخه اند ده لیاد خالی نه وی

بدله د نصرالدین خان

د خوار عاشق ژړا مدام وی د اشکار د نیا || کدوی په پټه خوله هم له عندی ګفتار د نیا
د خوار عاشق مدعا داده که ژړا کی نا || په ور شګاره خیله زیبا مخ دلربا کی نا
په چل وصال کیځ خوشحال محبوبا کی نا || بلبل لغوږی هم د غدا امیدوار د نیا
د دی حسینو پیزړه خدای بلکړه اوروون دی || په وړیلیښی دی خوار یده د یر غون دی

(c) ketabton.com: The Digital Library

نو ربه آرام په درسته شپه کا مذی خوبون دی — پر مینا نو هره شپه د غم نا تارد بیا

د دی مینو پر زړه رب البني داغون دی — چه په ارمان د بالښته زیبا محزون دی

نو ژړا کا او په نا ره یفریاد ون دکا — هو چه عاشق سی د هغو کلد قرار د بیا

عاشقانو زړه ی مات کا نر غیب بنیا — هو په شپه بامذی پتری کله جوپیبن بیا

په د وصال یا امید هر عاشق او سیبن بیا — کدی دا نو یما عاشق هر ساعت بیار د بیا

د مینانو وصال عین لوی اختر د بیا — یو نوخو ارنصر له چیل بخته مرور د بیا

د بلیتون اور دی چه په سوی د رست حشر د بیا — هیڅ نجو وپیبنی د بلیتون کاری پار د بیا

ذکر د برگزیده احد ملا نور محمد غلجی مشهور دی په غلجی او په غلجو کښی توخی دی د ملا یار محمد زوی دی او س په پښتو اسی کتب او سی علوم شرعیه ویلی دی و تدریس کا په عمر د یر پوخ سړی دی اتیا کلن او د قند هار پښا و کښی پنجه کاله د تاندان عالیشان د حاجی میر خان دار تینو او گر ټیو بچو نو استا دو او معو ځدرا توته د سرا پرده عصمت ی درس کا ملا نور محمد اشعار هم لری یو کتاب ی کښلی دی بنا مه نافع مسلمین او په دی کتاب ی احکام شرعیه بیان کړی دی دا کتاب ی کښلی دی بنا مه د پاد شاه جمجاه شاه حسین او له معتبر د کتابو د نفقه او اخلاق ی انتخاب کړی دی ملا نور محمد او س په پښتو ای کښی تدریس کا تلمود شریف

(c) ketabton.com: The Digital Library

او بخاری شریف او هدایه او کنز او طریقه محمدیه او نور مروجه کتب به تدریس لولی
دا نظم ده دی په نصیحت کښی مخمس

نظم د نصیحت

ته مومن ژوندی پیدی سی زما یاره | ته ژړا فریاد کوه به څه کو کاره
استغفار ته توبه کوه د ګناه دیاره | ته هم ځان ساته پناه غواړه لناره

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

نه وتا ته یو ویی کړم زما ورورره | په سهار بیداری کړه آخر و ګوره
ابد ته سی پچبانکښی یا په اوره | په ستا حال به په قبر رنګسی له ګوره

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

په هر وقت له مسلمان دلداری کړه | ویږ دریمه شپه کښی ډیره بیداری کړه
هم پر خپل صورت وژاړه هم زاری کړه | د اخپل ځان لګه حباب تری بیزاری کړه

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

ته دروغ الا بلا مکړه دنیا کښی | داد زیان دی زما جان په عقبا کښی
ستا ډیر سود دی در ته وایم شرم اکښی | ګناهه خلاصی ډیره دی په دعا کښی

بیداری کړه په سهار کښی زما دلداره

ته د خدای لحکم مه غوړوه غاړه | نیک اخلاق کړه ته طلب د بدخوی واره

(c) ketabton.com: The Digital Library

تضرع کړه ضیل صورت کړه وچه ناړه | تر لاخپتوی جوړ سوی تن دیجاړه

بیداری کړه پیشهار کښی زما دلداره

خدا امید کړه در رحمت ته ځما جان | در رحمت دروازه خلاصه ده جانان

هر سحار رحمت نازل سی له اسمان | مغفرت پیشها رغوړیږي لد رحمان

بیداری کړه پیشهار کښی زما دلداره

ذکر د شاعر ظریف حافظ عبداللطیف اڅکزی دا شاعر په مجمع کی د و فضلا سرامد دی او په ظرافت کی هم یا ضل د بوستان دی پلاری غلام محمد نومیدی قندهار ته راغی په ماشوم کښی او سید ی عبداللطیف لد کوچینوالی تعلیم شروع وکړه قرآن شریف ی حفظ کا او څکه چه طبع لطیف ی در لوده نو ی ډیر خوابه ه اشعار وویل په شعر کی طبع ظرافت ته مایله ده څو بیا هم هسی قصص او حکایتو نظم کا چه اوریدونکی عبرت څنی کا و پند و نصیحت دی په ظرافت کی مفید در موند کا او هر کله مجلس دا ښنا یا نو په ظرافت د ده مسرور وی کاتب الحروف کله کله دی وینی او اشعاری اروی او سن د څلویښتو کالو دی او سره د دی په عمر یو ځ دی خو د ځوانی مسرتکا او مجلسیان ی په صحبت نشاط بیا مومی پیچا مو کښ اشعار ارتجالاً لولی او قصی کا فقیر کاتب الحروف د غه یو قصه د ده یدی تخز اند کښ نقل کا په کتاب لد ظرافت هم خالی نوی

(c) ketabton.com: The Digital Library

مقصد د سوی او داوبن

عشق به ومینی یار او داداوبن او سوی مقصد سوه
خورا دیره خوښه سوه

یو سوی داوبن اشنا سو
بچه وی همرا سو

یاری به یی کوله یو له بلی یارانه سوه
خورا خوښه مقصد سوه

اوبن وویل په سوی
ای زمایاره نیکخوی

بی تامی بنادی منسد شپه اوویغ می پیابند سوه
خورا خوښه مقصد سوه

بتول عمری صحبت کا
د سوی سری الفت کا

شپه دی بلیتون نکا یو له بلی مرکد سوه
خورا خوښه مقصد سوه

سوی و داوبن یکور کی
ژوندون ی پسرور کی

مقصد بای شروع کره هر سهار تو بدغز مدسوه
خورا خوښه مقصد سوه

سوی تل سلمید داوبن و
دوستی کی دیر پیهوښ

هیلوی سوه سی تینگه په هر بری پند بر مد سوه
خورا خوښه مقصد سوه

اوبن هم عزت د سوی کا
ساتی د ابروی کا

دیارد زیه دپاره بدمقبولند بلمد سوه
خورا خوښه مقصد سوه

یو وویغ سوی بلستیا کره
داوبن دپاری دا کم

هیلوان ی راجر کړ له د سوی بتولد سلمید سوه
خورا خوښه مقصد سوه

اوبه راځي د سوي کور ته
یو غاړی ولید پور ته

واتنګ په هسی شان وېچي نه ځای یوه ګونګه سوه
خورا خوږه وقصد سوه

راوېږی ی خوا ره وه
یو څه وه لږ وابند وه

واته ولړ چه ی راوړله د اوبه یوه لګوله سوه
خورا خوږه وقصد سوه

اوبه وړه ی ولاړی کور ته
څلدی سنو پور ته

سریا نوی ځای نه درلودی نو له شرمنده سوه
خورا خوږه وقصد سوه

سریا نو جمعیت . کا
پاسوی ی ملامت کا

ول ستاو د اوبه څدی چه دوستی سره توده سوه
خورا خوږه وقصد سوه

چه بسوی اشنا د اوبه سی
باید چه لږ پیهوږ سی

د اوبه د پاره بنایي چه پیدا یو ماتد سوه
خورا خوږه وقصد سود

هر څوک چه یارانی کا
چه بیل کا پیلجانی کا

هر چا له ما سبد اشنایي او طریقه سوه
خورا خوږه وقصد سوه

چه څوک مناسب کار کا
عبرت لدی ګفتار کا

له چېل تغره سمد و هر چا پېند رااوږه دکه سوه
خورا خوږه وقصد سوه

٥ ٥ ٥

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر درستم دوران سپه‌سالار عالی‌تبار زبدة الزمان سیدال خان ناصر

محمد هوتک له الف خان ناصر روایت کا چه سیدال خان دابدال خان زوی او

باری زی ناصر دی چه پلاری او سیدی پد د یلد کښی چه دوازیخوا پسر لوی شوی

دی هغه وخت چه سلطان ملخی توخی استقلال وموند او له غزنی تر جلدک

ی حکومت کا نو باری زی د ابدال خان سره راغلل او په اتغری سکونت وکا

ابدالخان د عادل خان توخی سره په هغه وقت له بیګلربیګی سره د قندهار چه د

صفوی پادشاه لخوا د جنګوند وکړل او ندی پریښو چه پر کلات حکومت وکا

سیدالخان په دتګ لی پلار زوی و لیسخاوت او شجاعت زبده د روزګار سو

او هغه وقت چه حاجی میرخان علیمین ملکان پقندهار کښی ګرګین خان بیګلربیګی

دوازه سیدالخان ناصر د پښتنو د لښکر و سپه‌سالار واو دی نو ستلی وه علوم

مروجه لکه فقه تفسیر و فصاحت صرف و نحو او فارسی کتب چه د میرویس خان پر ژوند

هلکی د صفوی لښکر د قندهار د خلقه انتقام تدراغلل نو سیدال خان ناصر

د حاجی میرخان لخوا د پښتنو سپه‌سالار واو نو واره ی د صفوی لښکر چه تر هغه بیا

تیر و ورژل پیدی لوه لو جنګو سیدالخان غالب او فاتح واو پد دلاوری او شجاعت ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

شهرت وکا په حاجي میرخان علیین مکان وفات سو نو سیدالخان عالیشان
وشاه محمود سپه سالار سو او پر اصفهان ی یرغل وکا د صفویانو جنگو پرلټو لو
سیدالنو غالب او فاتح سو څرګ ی اصفهان فتح کا او دښمنان ی مقهور دی
نقل کا په سیدال خان نامر په سخه وقت په په جنګو ی ګرفتاری هندوه
اولدحیص وبیص ی فراغ و اشعاری ویل او دعشق سندرهسای کښلي اوس
په په مهما تود امور په اصفهان کښ بحث دی دشعر ویلو فرصت ی نشته
او ورځی ی تیریږی په هسی جنګو په رستم هم ځنی ډار کا د سیدال خان
له اشعارو څخه دغه بدله بیځ زاندکښ کا ږم په دا کتاب ده له ذکر خالی
نوی او ددی خان عالیشان بذکرمزین وی

بدله د سیدال خان عالی مکان

یار ماله هسی ګرانسو + راتیر تر لوټولیها نسو
نو رندو نیم پیتر کړ + جهان یتول راته جانان سو

وی زلفی د اوږدی کری   پیرخ د راخیری کړی
سری اشرفي د په تندی باندی سری کری + ګرزی په باغ کښی ګلو نو ښنی نخری کړی

په ادر دوسو هم یاره   راته اور تانه بوستان سو

یمن

(c) ketabton.com: The Digital Library

مین چې اشنا یې مکا　　　　شپېږ ورځ به کړیا نه ۵

شتهی د دستمګاره خوشحال زړون برخې کا + لنډی لړ د درځیو د بانو عشق کارن ؟

پر مارمی ګوره طلعت د دلبر د تیر نښان سو

مین پر او یوغرو ځی　　　　مرنو ر په نیمو شپو ځی

د وزی ارو طن وطن پرینږد پر چولو ځی + فریاد و ناری وکا پیا ورین په غلیلو ځی

وصال ی نصیب لسو لوره زړه ډک په ارمان سو

ناری وهم عالم　　　　دشپې تر صبحه ۳

ناتوان و بلیتون یم یو ګړد نلرم دم + بیتا مې نفس نیږی راځه زما د زړه بند

نظر پر ما غریب کړه په تا خون می تا پیڅانسو

شبنم پر ګلو شکاری　　　　زما اښکې د ا رنګ ا ری

خوناب ځی ستا لغمه زما په مخکې لاری لاری + تمام شپه لم تیره پېژ د اپناری ناری

شکاره سوه چې مجنون یم لیونو به می ادس پیا فسو

بوستان ښکلی زیبا د ی　　　　رنګین په ا و ښکلو زما د ی

د زړه پر ارمکوټ دی چې بلبل بتماشا دی + چمن به تی زړه و شاودی ته دوایې څیلا ا د

شلی بلبتون یم زه سید ال امی بیا نسو

(c) ketabton.com: The Digital Library

در یمه نخر اند په بیان د ښځو په شعروني ولي دي

ذکر د عصمت پناه نازو توخي   هسې نقل کا چه نازو د سلطان ملخي توخي لور وه
چه تولد ئې په سنه ۱۰۶۱ هجري شاوخوا ئي تر نزدې وچه تازې نومېږي سلطان ملخي
په هغه وقت د غزني تر حاجک د اقوامو مشر او په استقلال ئې حکومت کا معارض
او ساري ئې ډېر لود او نازو په کوچنۍ والي له میرمنو د پښتنو او سپین بږیرو علماو څخه لوست
وکا او میره مجئ، ارتینذوه چه نا هیندي میراني او شجاعت او سخاوت تدبیران او
روایت دی له تقدر راویانو چه سلطان ملخي وسوری غره قد نزدې په جنګ کښې مړ
او حاجي عادل چه د نازو ورور و د پلار پانتقام جنګ ترو لاړ کلا او کوري نازو
تر میرینو او په هغه وقت نازو توره پېلا کړه او د جنګ لیوڅو انا تو سره ئې
کور او کلا له تاړاک د دښمنانو وساتل ما تدضیل پلار حکایت کا چه نازو انا
په مېلمېتیا او غریبانو مسافرانو چه پالنه موقوفه وه او هر وقت چه په ژمي به د
مسافرانو قافلې راغلې د نازو پر کلا ئې اول په سوه سوه میلمانه به ئې روزل
او دوي ترې ډوډي ورکوله پڅاچه به کالي نه درلود لباس ئې ورکاوه
او د سخاوت نوم ئې له ښیر تر کوسانه خپور سو نازو په چبالد د بنالم خان

پاتې

(c) ketabton.com: The Digital Library

هوتک وه چه د کرم خان زوی واو د هوتکو بالم خیل چه سن ورځ پادشاهی د قندهار او
اصفهان د دوی ده لدی شجره طیبه ځخه دی او نازو څلور زامن درلود چه مشری
حاجی میرخان او نور عبد العزیز خان او یحیی خان او عبد القادر خان د دی
سپی روایت کا محمد کاتب الحروف لنځیل پلاره چه نازو انا عابده صالحه متبحره او ځپلو
زامنو ته یې لتول عمر په اوداسه شیدې ورکړې او چه علیین مکان حاجی میرخان
تولد سو خو بی ولیه په شیخ بیټنی رحمة الله علیه ورته وایې داړوی ښه تربیت
کړه چه لوی سی لوی کارون به وکا او په زیارت د بیت الله شریف مشرف کا او د لسل
مه ی پیدا سی پادشاهان چه دین بریدبان کا نو حاجی میرخان په وزیر ری مورکی
پدیانت او عبادت سره لوی کا او د دین فرایضوی لتول په اودسم کال ور ورښوول
او هرکله به ی ده ته نصیحت کا چه زه یه د شیخ بیټنی نیکه قدس الله سره لقول ستا پیچ
بش دی لوی کارون نوچه لوی شی د خدای عبادت او د خلقو خدمت کړه تر
خدای پیدا کړی ای د دی د پاره چه لوی کارون ترسره کړی او خلق الله په خدمت
ستا آرام وکا روایت دی چه حاجی میرخان علیین مکان به هر وقت ویل چه
زما مور ما ته د لویو کارو د کولو وصیت وکا زه باید هسی کارون وکړم چه په
سنه ۱۱۲۰ الهجری کی تو هم د ظالمانو له ظلمه [illegible] نوی مسجد د شکر و کړه او

(c) ketabton.com: The Digital Library

خدای د اخه کار و چه ما ته مو رسپارلی وو او وصیت ئې کړی و د الخوستا د عبادو
او بنده ګانو خدمت وچه ما تر سره کا زما پلار سپی و ویل چه ناروو اما علاوه پر سخاوت
او شجاعت او عبادت ته سپی ارتیند وو چه د خدای تعالی فخر بیناحاجات ئې ډیر
اشعار ویل او یو دیوان ئې درلود چه د دو زره بیتو نه یکښی دی او بلند ئې سندللات
اداکړی او دا سې ئې ویلی وچه نارینه ئې هم قسمی ویلاک او د غه رباعی هم دنارو
اماده مانده خیله پلار او روید لی ده الحق چه بنده رباعی ده

رباعی

سحر ګړه د نرګس لیمه لاندې ... خاڅکی خاڅکی ئې لستر ګو څڅیده
ما ویل قدر دی کښلی ګلو ولی ژاړی ... ده ویل ژوندی دی یوه شوله خندیده

رحمة الله علی الماضین کلهم الی یوم الدین

ګرد درشهوار عصمت حلیمه حافظه . حلیمه د خان علیین مکان خوشحال خان
خټک لورده چه د عبدالله درخان خټک سره خو ر کیده زما پلار سپی روایت کا
چه زه بنو ته د لاهم په هغه وخت د اپښتنه ژوندی وه او د خپل پلار په ژوندی
روچه علوم ولوستل او بیا د شیخ سعدی لاهوری رحمة الله علیه مریده سوه او
هغه پلار ئې هم عبدالقادر خان په لاس ئې بیعت د کا چه هغه هم د شیخ د دوران

(c) ketabton.com: The Digital Library

خلیفه و روایت کا چه حلیمه بی بی فاضله او عارفه ښځه ده او په سرا پرده
د عصمت ناسته ده میره ی مذی کړی او د خالق عبادت کا او د خپل د رور عبد القادر
خان پکور کښی نورو ښځو ته لوستل کا او قرآن عظیم ی هم پیاد دی زما پلار و ویل
چه حلیمه بی بی په پښتو ښه اشعار هم وایی او په خپل عصر سرا مد اقران ده
او موزونان د پښتوی اشعار خوښوی د تصوف او طریقت کتب ی تر ل
لوستلی دی او هسی وایی چه مشکلات د مثنوی شریف او مکتوبات د حضرت
امام ربانی قدس سره حل کوی د حلیمی په اشعار و کښی مجازی عشق نه ښکاری
بلکه ټول شعرونه ی د حقیقت پر لار دی او د محبوب حقیقی صفت کا د غه
یوه بدلدی زما پلار ما ته وویل چه ښځه اند کښی د اخلوم رحمة الله علیها

غزل

داشنای لفکر خو بنده هی شان شوم | پنو هیبت م په ممتاز که فور جهان شوم
چی کرمه تا پیځنه سر فرازه | تنا خواند پچو رنگه در جهان شوم
په مجازی دایاز دلاري لزړه نه | سربلند د تر محمود غزنوی سلطان شوم
و هر چا وته په گوم واړه دی دی | د بجال په ننداروی شادمان شوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

غیر فکر می لزړه ندرا بهر شو | پر خلیل د پر عدو باندی یکسان شوم

حلیمی دغماز مکر زیات لحد شو

چه دی بیل بیاره نکاید گمان شوم

ذکر د عارفه کامله بی بی نیکبخته داعصمت پناه او عارفه د الله داد شیخ الله داد لورده چه قوم مموزی چه پداشنغر لبنی کورنی او پلار ئیکه ئی ممن زیو مرشدان وه هسی وایی کاتب الحروف محمد چه زما پلار روایت کاوه چه شیخ امام الدین خلیل غوریاخیل پخپل کتاب اولیای افغان هسی کښلی دی چه شیخ الله داد لوی ولی وه او لوری نیکبخته چه په حقیقت هم نیکبخته عارفه نجیبه وه علوم دینی ی ولوستل او پر ریاضت او عبادت د خدای عمر تیر کا په سنه ۹۵۱ هجری په حباله د نکاح شرعی د شیخ قدم قدس الله سره راغله چه د خواجه محمد زاهد خلیل مئی زوی وه او عارفه د خدای و په سنه ۹۵۶ له بطن غوث الزمان قطب دوران شیخ میان قاسم افغان په بدنی بنس پیدا سو او دا شیخ بمعرفت د خدای شهرت وکا چه په هند او پښتونخوا مشهور سو نقل کا چه شیخ امام الدین هم د دی عرفا له اولاد دی او دی کتاب د اولیای افغان هسی کا بنی کی چه بی بی نیکبخته چه د خدای عارفه او رابعه

د

(c) ketabton.com: The Digital Library

د زمانې ده يو کتاب ي کښلی دی چه نوم ي دی ارشاد الفقرا او په دې کتاب
ي ښې نصيحتونه ليکلي شعر ويلي دي، په فقرا او عباد الله ته مفيد دی دا کتاب
په ۹۶۹ سنه هجري تمام شوی دی او زما پلاري نسخه ليدلې وه په ښو کښې
ښځه وقت چه دی تللی و لپسفر د ښځه ځای دغه شعرونه له ښځه کتاب ز ما
د پلار پياد وه په ما دلته ځنې نقل کړل چه کتاب مې پلکرد عارفه دوران
رنګين وي

مثنوی په نصيحت کښې

پزره بنا دشي اې مومن | ظاهر په باطن سپين
ظاهر زهد په اخلاص کړه | پزره تينګ شه له يقين
شکر صبر په هر حال کړه | خودنماي مشه خودبين
ښه دروغ بد پيژندي | که خبر شي له سجين
سجين ځاي د خودنماي | د ښي نماز او د ښي دين
له ښو ځا امان راکي | يا الله العالمين

بل نصيحت ولېها ايضاً

د ندای حق ته غاړه کښېږده | نوري نوري دنيا پرېږده

(c) ketabton.com: The Digital Library

د دنیا پاتہ له هرچا ده ‖ پاخلاص کی ځنی لیږده
څه قوت لري پيڅا نکی ‖ سر د یار پر رضا کښیږده
ځان له بد خویه تر غوږه ‖ زړه په ذکر د یار بلیږده
کل دنیا به دښمن شی ‖ اوس لبیری ځنی ږیږده
بتول غواړی حساب ونه ‖ کرداوبنی کړد میږده
دنیا ترک ته کړ یوه ئی ‖ دلقا پرلوری پښی ږده

ولها ایضاً رحمها الله

په طلب ی و در پیږه ‖ په خدمت ی هوسیږه
په جمله بد ونفرت کړه ‖ و نیکی ته ولاړیږه
په نیکی کښی اخلاص کړه ‖ بدی مکړه و پوهیږه
په ګناه له داره وسترګه ‖ د باران په دود وریږه
په یارب العالمین ‖ ګناه را نتیریږه
خدای بر رحم پتیا وکا ‖ پیزار یو ته ژړیږه
بی پروا و خدا ایتید مشد ‖ له غضب د ویریږه
هرغه فعل چه ی حق دی ‖ په طلب ی و ښوریږه

ذکر

(c) ketabton.com: The Digital Library

ذکر د پرمنې د حسب او نسب بي بي زینب اطال الله بقائها

بي بي زینب د حاجي میرخان علیین مکان لور ده چه لکه چینوالی ی
پجرم کی د عصمت او عفت لوست و کا لپیله سبقه چه قرآن کریم ی
ولوست د احکامو اسلامی او فقه کتابونه ی هم ولوستل او د فارسی
مشهور کتب ی ضبط کړل استاد علوموی ملا نور محمد غلجي دی چه دیر
عمری مخدراتو ته د حرم درس لوستی دی هسی روایت کا چه بي بي زینب
ډیره هوښیاره او پیمانه تو د امورو عالمه ښځه ده او د پادشاه جنجا
شاه حسین پامورو کی تدبیر کا او هر کله پرای صایب مشکلات د امورو حل کا
او پادشاه د زمان ی پجبر و عمل کا او نصایح ی اوری داد مشهوره د صدق عفت
ښه ښه شعرونه هم وایی او د موزونانو او شاعرانو قدر کا د داوین د
شعرا هر کله لولی او لمضامین شیرین ی کام شیرین کا عمر ی په عبادت
خدای او تلاوت د قرآن شریف تیروی او مخدراتو د حرم د پادشاه
ته درس او کښل او لوستل وربښیي نقل کا چه د شاه محمود جنت مکان
د مرګ حال قندهار ته راورسید نو د پادشاه خاندان عالیشان لوی غم

(c) ketabton.com: The Digital Library

ومخزرالتو د هرم ساندی او د غلبلی کا بی بی زینب په واقعه د وروړ د
وفات واوریدله ډیره غمجنه سوه او په تلاوت د قرآن او لمانځه ی
تسکین وکا د تبلی زړه او هسی ویرندی په ویر د خپل وروړ مرحوم دویلد
په زړه ی د الله نقل کوم خدای تعالی د متوکلانو ان عالیشان د پادشاه
ظل الله ژوندی دلری او خوښ

مرثیه د شاه محمود جنت آشیان

په باغ سو په وروړ تیر لدنیا سونا — قندهار واړه پډ پراسونا
زړه می په ویر کی مبتلا سونا — په شاه محمود لما جلا سونا

دا رون جهان راند نور تم دنیا + زړه د بلیتون تیغ کړم دینا
هوتک غمجن پدی ماتم دینا + دیاپهی تاج جوهر هم دینا

په شاه محمود تیر لدنیا سونا — قندهار واړه پډ پراسونا

خوان ویړه د توری جنگ ونا + د لار د کام بنام وننګ ونا
دښمن لره یو نیو زنګ ونا + پر میدان شیرو پلنګ ونا

افسوس په مرګ دده پیغوا سونا — قندهار واړه پډ پراسونا

محمود

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمودُ ندیوازی خور ژړی + پر مرګ د پتول ګلی ګور ژړی
خپلوان لا څه پاچا د وروړ ژړی + لښکر سپاه د پلی سپور ژاړی

پښتون د پتول پوا ویلا سونا   قندهار واړه پڅ پا سونا

اصفهان پاته تاج نښکور عالمَ + چه شاه محمود سوش پګور عالمَ
دپښتون لمر سو تیاره تور عالمَ + راسته دښمن بلا پیغور عالمَ

چه پاچا ولاړ پښتون ګدا سونا   قندهار واړه پڅ پا سونا

لښکر سو چپور پښتون ملاړی اریان + پیخاور دبخای کا شاه محمود عالیشان
پاته سو تخت و تاج د ټول اصفهان + زړه ی راسو پسو کا خوښی دښمنان

وایی پښتون اوس بی پاچا سونا   قندهار واړه پڅ پا سونا

اسمانُ بیاد څه ستم کا څرګند + دشلاوه تا چه د پښتون وپیوند
دښمن د بیا زموږ پو پیر کا خورسند + چه شاه محمود د کا پیغمبر کی بند

پر کور موویر شور و غوغا سونا   قندهار واړه پڅ پا سونا

هوتکو ژړی شاه محمود څه سونا + پښتو ستاسی لوی سپاه څه سونا
د اصفهانَ تر فراه څه سونا + پاچاچه وحشمت بیا څه سونا

د پښتو پر تم فنا سونا   قندهار واړه پڅ پا سونا

(c) ketabton.com: The Digital Library

محمود خوان دی ولی ولاړ لما + لښکر ونا ځ تدبیره سوی جلا
اصفهان ولی پاتېر سونا لتا + سردار ایو رته کړه په څکړی اعدا

دښمن ولاړه بیا شاه خوا سونا   قندهار واړه پېژړا سونا

او ریم ناری دغم په کړین فریاد + پښتون یمرګ دشاه محمود سو برباد
زړون په تل تاوجادین سونا بناد + دساندوبڼغ دی په راوړینی باد

ماتم زده پیر و برنا سونا   قندهار واړه پېژړا سونا

وروز مقرد تاموډلای جنت + دردکی تا ته پسله مرګ راحت
روح دوه مبا دپلوی ورځ دقیامت + یخ دوه رون دخدای پېمهر ورحمت

دخالق رحم تل پیرا سونا   قندهار واړه پېژړا سونا

ذکر دشاعره برگزیده زرغوند   زرغونه دملا دین محمد کاکړ لورده په پنجوای
کښی اوسیده او پلار ری ولا تحصیل دعلوموا و دفصاحت احکام ی زده کړل
او دعضعی و اشعاری لوشتل زرغونه پخپاله دسعدالدرخان لورزی وه په نوریالی
زامنی هدلود او لیتول دعلم وهنر خاوندان و ماقدهی نقل وکا زما پلار په زرغونی
دیشیخ مصلح الدین سعدی رحمته الله علیه کتاب دبوستان ټول په پښتو شعر نظم کا او نوم

ی

(c) ketabton.com: The Digital Library

ی و بوستان د پښتو چه د اکتاب ی په سنه ۹۰۳ هجری قدسی پاییدو ساده
او ښتو ل نکات عارفانه او نصایح حکیمانه ی په پښتو کړل علاوه پر دی زرغونی
ښه اشعار او غزلونه هم وویل او پېژنده د فصحای شهرت وکا هسی چه موزونانو
د روزګار به ی اشعار لوستل او د پښتو په بوستان بی سیر کاوه او ګلونه د پند
او نصیحت به ی لتولول هسی وایی چه زرغونه کی لداره ښځه وه د خطای نور ابنه
واو کاتبا نو به ی له حسن خط اقسام د خط زده کول زما پلار هسی وویل
چه په سنه ۱۱۰۲ هجری ما د زرغونی پخط بوستان د پښتو ولید چه خپل اشعاری
پخپل ښه خط هسی کښلی و چه منظری ی نخط ته عاجزی کاوه او د غه حکایت له نسخه
کتاب زما پلار رحمة الله علیه بیا د و چه زه ی پخزانه کښنی کاوم

حکایت له بوستان د پښتو

او ویدلی می وقت ده — چه له شاقه هم خوبزه ده
د اختر پوره سحار — بایزید چه د وروید اب
له حمام راووتلی — یکوټه کښنی تیر میدلی
ایری نحاوری بیا لبام — را چپه کړلی ناپام
نیخ او سری اسو ګلګم — پا یرو پخا ورو څر

(c) ketabton.com: The Digital Library

بایزید پښکر کښېنوسو | د مخلوق څه په پاکید وسو
په دره ور ېسیم دبل اور | په پاور کې سهم نسکور
لدا یرو به شه بد وړم | یا به لبز شکوه کوم
هو پوه بانو ځان ایري کړ | لډ لوینی ځان پر یکړ
څوک چه ځانته گوري تل | خدا یته نسی کړای کتل
دوی تل یګفتا رنده | لوخبره پکار نده

تواضع به سر لوړ کا
تکبر به تل خوار کا

ذکر د عفت همراه رابعه حال د دې شاعره ماته نه دی معلوم سوی
خو لږ شه چه ښکاره ده مخلص ده په دا شاعره دقند هاره ده او په دوران
د محمد بابر پادشاه ی ژوند کا سی وایی چه اشعاری ډیری و دیوان ی
درلود د عندیه ه ملہ رباعی ماته صدیق او رفیق محمد طاهر جبریانی وویلد
په زه ی د لته پنځر اند را نقل کوم

(c) ketabton.com: The Digital Library

رباعی

آدم ی مکلی وتدراستون که | یا ورد غم ی سوی اوبون کا
دوزخ ی روغ کا پرېخ د مځکی | لوم ی د بغد د لند بلیتون کا

خاتمه د کتاب په بیان د حال د کاتب الحروف

حقیر فقیر محمد بنوا ـ مولف د دی کتاب

ترا ای محمدزی د داود خان زوی د قادر خان یم قوم هوتک په زمونږ کهول
صل شاه مرغدوه چه زما نیکه قادر خان له لمغو خای راغی سیوی ته راسته
وسیدی پسله څه مدت په تیاشاد نصیب او قسمت راغی د قندهار ښخوا کښو
لیکای د کوکران استوګنه کوله او پیشه ی زراعت وه داود خان د پیر معمری
وپس د ۶۷ کالو په سنه ۱۰۵۸ هجری وفات شو او په ښغه هم چه کوکران
لومیړی جنګ سو زما پلار چه داود خان نومیده پیدا ۱۰۲۹ هجری په غه لو کران
زیږیدلی او په آوان د صباوت ی علوم لوستلی او پخپل عصر په موزونان
او فصحا و علماو د نامه شما وند وه او د پیر عمری قندهار تللی او د کسی خرولن او به

او ډیر اوپسیدو او لوړ ځایونه ي لیدلي و بعد وفت حیدرخان علیین مکان
حاجي میرخان پیغند بارکبش دګرګیس خان سره جنګونه کړل نو زما پلار هم په دغو
جګړو کې ملګری و دوه سره ځکه نو له قدیم زما معرفت لدې خاندان ډیر دی
او اخلاص ی لرم پر زړه پیله پلار ١٢٢٠ سنه هجري په رصفوی پادشاه لښکري پر قندهار
راغلي نو د جنت مکان حاجي میرخان لخوا زما پلار ورولاب او لیږه او سپیتان
او ملتمسان او لوړ ځایونو ي پټ شه د حاجي میرخان مدد ته راغو نښتل او لد سره
پښتنو سره ی مرک وکړه او ډیر پښتانه د لوړه او بار ګزوا اسحق زوي لګړی
کړل د ځان او پر قصر وخان دی برغلو کا او په دغو جنګو زما پلار د حاجي میرخان
جنت مکان لخوا سپه سالار و پسله وفات د حاجي میرخان مرحوم مغفور
زما پلار په سنه ١٢٣٦ هجري وفات سو او پکو کران د خپل پلار سره شیخ سو
دغه مرحوم رحمة الله علیه طبع مستقیم درلوده او کله به ی شعرونه هم ویل چه
دلته تیمناً دده دوی رباعي راوړم او دا رباعي په صنعت د تجنیس په نظر

دی او په فصاحت هم مثل نلري

رباعي

چه د چا پر زړه کې اور د مینې بل سي — په اوربل کې لمبې ګډې خالې بل سي
ور د مینې کله مري د زړه لا مینې — دا اوربل مېند ګډ نل د زړه تیل سي

رباعي

رباعی وله ایضاً رحمه الله تعالی

کړې وینې وینې تل څاڅي له زړه وتحه   څوک چه وینې تا له ځوانو یاوړه وتحه
د زړه له زړه کړه وینې وینې څاڅي   چه کړو د غم لویدلی شال کړه وتحه

ادس چه می لږ حال د پلار او نیکه د کیبس تو تفصیل حال هم کاږم او د خزانې لیدونکی پیژندونکی زما راتګ دې نا بودی د نیا تر یعنې تولدی واقع سوی وه په ۱۴ د رجب المرجب سنه ۱۰۸۴ هجری یکو کران کښې او سن ته د تمیز ورسیدم نوی پلار درس را ته شروع کا او تر اتلسم کال د عمری ولوستل احکام د دین او فقه او اصول او تفسیر او د فصاحت علوم لکه قافیه او عروض او بیان او معانی او نور چه زما پلار مرحوم وفات سو او زه په تقاضا د پادشاه ظل الله دامت سلطنته شاه حسین را علم د فنونو) ر بارته او ترا وسه په نظر کیمیا اثر د پادشاه اسلام پناه د هیم او هر کله په احسان او مرحمت د دې خاندان عالیشان سر بلند یم عمری تیره شوې په مشغلو او کیلو د کتابو له مختو د جهان بلد بهر ملک او وزیرچه می هم خوبنی لکا مبلیدی اشتغالو چه پل څه پیدی او قاتو د عمر چه می تیر کړ یو څو کتابونه می وکښل چه یو له د غو تحه د غه خزانه ده او نور دادی یو کتاب

(c) ketabton.com: The Digital Library

کښلې دي په بيان د علوم د فصاحت چه خلاصة الفصاحت باله‌ سي او بل

کتاب مې هم د علوم د فصاحت په پښتو د خپلو پښتو طالبانو د پاره خلاصه کړل

بل کتاب مې کښلى دى په بيان د طبابت او علاج چه خلاصة الطب ئې نوم دى په

سنه ۱۱۳۹ هجري چه دغه کتاب د پادشاه عالم پناه مدظله تر مخ تېر شي کا

سل طلاوې ئې ما ته صله کا او هر کله د اسې مراحم د پادشاه دي دى فقير غريب حق

ډېر دي او ارکان د دولت ابد مدت هم پر دې فقير د رحمت نظر کا خاص بيا

خان عالم خان چه مِن ورخ بېنقنده د غربا و پر سر ظل د رحمت دى فائق

دى عمر د ېر کا مالدبيه ديوان د اشعارو هم ستد چه په دى وقت کې مرتب او مدون

سوى دى او غزلونه او قصائد او رباعى ئې کله چه طبع قاصر ميل د شعر او د بنا

کا شعرون کا تر هم او موزونات د روزگارې خو بنوى ئې کله چه د خان ستائينه

سند او پوهان لرى کار عارکا نو بېخزاندى کې مې خپل احوال وکښنې چه

دى کتاب و ليونکى ما ته دعا وکا او هر وقت مې په دعا ياد کا خپله دا غزل

هم د لته د نمونې په طور کاږم چه پر صفحه د روزگار يادگار روي نو

اشعار مې په ديوان کښي ويني هغه دې شايقان د علم او شعرې له ديوان لولي

(c) ketabton.com: The Digital Library

غزل د کاتب الحروف غفر الله ذنوبه

ساقی پاڅه د سره ملو ډک یو جام را | تا الغم نا آرام یم آرام را
بیله میو د بنگا رندانو ری شکر مه | پیر لی سو د خوبی بند پیغام را
دنیا پاته ده بنادی مه یو گړی ده | یو گړی می خوبی کړی انعام را
د بلیتون پتاریکو کی می [illegible] | رنا کړه د جام د میو نظلام را
ناکامه سو د دنیا می کام تریخ کا | چه می خوږ کا کام تر خضره نا کام
نه فنا طاقت نه مستی ستد رندی شته | چه سم [illegible] علی الدوام را

پاڅه بوی سو ره زړه گی لبرخته انو دکه
محمد تد او ره ډک یو سی جام را

تمت الکتاب بعون الملک الوهاب اللهم اغفر وارحم لکاتبه ولقاریه ولمن نظر فیه حق علینا
والصلوة والسلام علی رسوله محمد وعلی آله واصحابه اجمعین کتاب تمام سو
پو ورځ د جمعې ۲۴ د شوال المکرم ۱۱۴۲ سنه هجری په قندهار بنار او موقف
محمد هوتک هم فارغ البال سو الحمد لله حمدا کثیرا

بتاریخ دهم ماه ربیع الاول سنه یکهزار و دوصد و شست و پنج هجری گذشته بود

(c) ketabton.com: The Digital Library

از هجرت رسول خدا صلی الله علیه و سلم بدستخط حقیر فقیر پرتقصیر
نور محمد نوشکی برادر عالیجاه رفعت جایگاه سردار عالی تبار سردار
عبدل خان قلمی گردید — هر که خواند دعا طمع دارم
زانکه من بنده گنهگارم — این کتاب را احقر الناس محمد عباس
قوم بابی در شهر کوئته بلوچستان خاص از برای عالیجاه تجارت نشان
حاجی عبد اکبر قوم هوتکی قلمی کرده ۱۳۰۳ سنه هجری باستعجال تمام قلمی شد

Get more e-books from www.ketabton.com
Ketabton.com: The Digital Library